

50 år jubilæum

Hyldebjerg 1976-2026

50 ting du skal vide om Hyldebjerg

Velkommen til Hyldespjældet gennem 50 år

I dette jubilæumsskrift fortæller vi, hvad Hyldespjældet er ved hjælp af 50 historier fra det virkelige liv. De er hverken kronologiske eller systematiske, de er mere et kludetæppe af historier, der tilsammen forhåbentlig når ind til nerven af Hyldespjældet og giver et billede af den mangfoldige bebyggelse, som nu i 50 år har dannet rammen om skiftende beboeres hverdagsliv. Nogen af historierne er store, andre små. Nogen er skæve, andre lige. Nogen rækker tilbage, andre er mere i nutid. Tilsammen giver de et billede af vores Hyldespjæld - af alt det Hyldespjældet er rundet af, har udviklet sig til og som vi kan gøre det til.

Velkommen til Hyldespjældet – og de 50 ting du skal vide, om det sted vi bor 😊

Redaktionen: Jens Thejsen, Vinie Hansen, Vibeke Lange, Povl Markussen, Jens Blemmer og Nadia Kaadach

Layout: Lone Rohr Kristensen

Foto: Arkiv, Jens Thejsen og Povl Markussen

Tryk: Juli 2026 i 500 eksemplarer

De 50 historier du støder på:

1. Navnet Hyldespjældet - og alle de andre.....	side 4
2. Hyldespjældet - noget af det mest menneskevenlige byggeri, vi har set i mange år.....	side 5
3. Hyldespjældet – helt i starten.....	side 6
4. Genbrugen – Bytterummet – Tøjbytteboden – Tøjhylden.....	side 7
5. Hønsegården – hvor den grønne omstilling startede.....	side 8
6. Genbrugsgården - miljø, økonomi og fællesskab.....	side 9
7. Hyldecaféen – stedet vi mødtes.....	side 10
8. De fantastiske træer – fundamentet i vores grønne bebyggelse.....	side 11
9. Huslejeudviklingen – fra krise til tryghed.....	side 12
10. Boligerne - og deres udvikling.....	side 13
11. Fugt og skimmel – Hyldespjældets forbandelse.....	side 14
12. Frivillighed – Hyldespjældets DNA.....	side 15
13. Harry – legepladsen over dem alle.....	side 16
14. Salatfadet – hvor gulerødderne gror.....	side 17
15. Affald – det er noget, vi sorterer.....	side 18
16. NBO prisen - Bolig og miljø i Norden.....	side 19
17. Kærlighedssang til Hyldespjældet – fra 10 års jubilæet.....	side 20
18. Alment boligbyggeri - mulighedernes hjem.....	side 21
19. Driften – det er smart!.....	side 22
20. En mur - skabt af fællesskab.....	side 23
21. Den store platan – det stille, smukke og nyttige individ.....	side 24
22. Fra elefanttrappe til blomsterskråning – naturen har overtaget scenen.....	side 25
23. Hyldearken - ”Fra jord – til bord – til jord”.....	side 26
24. Urin – verdens bedste gødning.....	side 27
25. Skulpturbank – Skulpturpark.....	side 28
26. Junglestien – så bliver det ikke farligere.....	side 30
27. Naturskoven – så bliver det ikke vildere.....	side 31
28. Lammelauguet – som skulle have været grise.....	side 32
29. Domen - hvor tomaterne gror.....	side 33
30. Hyldespjældet – den bilfri by.....	side 34
31. Albertslund Delebil – der kørte ud fra Hyldespjældet.....	side 35
32. Filmen Hvor hylden blomstrer – et tidsbillede fra 90’erne.....	side 36
33. Mødesteder – gør en forskel.....	side 37
34. Hyldespjældets 25-års fødselsdagssang.....	side 38
35. Den første renovering – flade tage er noget skidt.....	side 39
36. Høker 2 – State of the art.....	side 40
37. Den anden renovering – en hård omgang!.....	side 41
38. Hylden vil blomstre igen – genplantning i fuld gang.....	side 42
39. Hyldespjældet lille natur – stor mangfoldighed.....	side 43
40. Beboerdemokrati – og hvem gør hvad.....	side 45
41. ”10% mere natur” – født i Køge.....	side 46
42. Kompostgården - planter til jord, jord til planter.....	side 47
43. Grønt Center - Agenda Center - Verdensmål Center.....	side 48
44. Rundt på Torvet – fra butikker til aktiviteter.....	side 49
45. En god historie om Hyldespjældet – fra Sønderjylland til New Zealand.....	side 50
46. Hyldeposten – skriver om det, der binder os sammen.....	side 51
47. Tårnet – med udsigt til fremtiden.....	side 52
48. Den nye Gård – jubilæumsgaven til os selv.....	side 53
49. Verdensmålbebyggelse – på Hyldespjældsk.....	side 54
50. Hvad så nu? – et kig ind i fremtiden.....	side 55

1. Navnet Hyldespjældet - og alle de andre

Hyldespjældet er et gammelt marknavn. Det stammer fra tiden inden udskiftningen, hvor markerne havde navne, så man kunne holde styr på dem og aftale, hvem der skulle dyrke hvilken mark.

Navnet står på gamle kort. „Hyld” hentyder til, at marken var omkranset af hyldetræer, og „Spjæld” eller spial betyder et lille stykke jord, så Hyldespjældet, eller Hyllespiels Ager var en mark, der var omkranset af hyld. Således har Hyldespjældet ikke noget med fængslet at gøre. Fængslet kom til meget senere i 1859. Og så er der alle ”vejnavne”. De er opfundet til lejligheden af forfatter Vagn Steen, men de trækker også tråde til gamle dage i den kringlede og krogede by (præcis som Hyldespjældet er bygget) ved at fortælle om hverdagslivet og erhvervene for flere hundrede år siden. Der er købmanden i Høkerlængen, apotekeren i Apotekerlængen, væveren i Væverlængen, håndværksmesteren i Mesterslippen, der er håndværkerfællesskabet i Gildestræde, øllet i Bryggerlængen, bompengene i Bomslippen, der er råstofferne i Humleslippen, Tømmerstræde og Saltlængen, og skal man krydse vandet, har vi såmænd også Færgeslippen. Det eneste vi mangler, er vist et Lille Torv, nu vi har Store Torv. Men en gang blev Torvet i Længerne kaldt Folkets Plads. Her samledes man i mange år for at skyde nytåret ind, som vi i dag kender det fra Rådhuspladsen i København.

Faktaboks:

- En Slippe er en smal passage mellem husene
- Et Stræde er en smal gade eller gyde
- En Længe er en sidebygning til en hovedfløj, typisk en stald eller lade på en gård
- Store Torv betyder bare det, det hedder.

2. Hyldespjældet - noget af det mest menneskevenlige byggeri, vi har set i mange år

Tiderne skiftede, og det blev dyrt at bygge, derfor tilkøbte kommunen de jorde, der var udlagt til boligbyggeri. Det var bl.a. Damgårdsarealet. Man var nervøs for, om der ville blive problemer med udlejning af boligerne, og på den vis slap man også for at bygge en ekstra skole. Men VA beholdt arealet til Hyldespjældet og kastede sig ud i byggeriet. Det gik lynhurtigt! Byggeprogrammet lå klar i marts 1974. Konkurrencen mellem totalentreprenørerne blev holdt i maj 1974. Kommunalbestyrelsen garanterede lån og vedtog byplanvedtægt i oktober og december 1974. Herefter godkendte Boligministeriet projektet, og byggeriet gik i gang i maj 1975.

De første boliger stod klar til indflytning i marts 1976. Indvielsen fandt sted den 22. august 1976 og i september 1976 var Hyldespjældet færdig. Boligerne blev nærmest revet væk, og det skete uden annoncering. Boligminister Helge Nielsen udtalte, ”Når boligerne er gået som varmt brød, skyldes det ikke overdådighed af udstyr. Der er ingen garderober, kun en bøjlestang i entreen.... Byggeriet har måttet overholde ”Kakkelovns-cirkulæret”s udgiftsrammer.... Det måtte på forhånd synes næsten umuligt at gennemføre et byggeri med de miljøkvaliteter, der her er tale om. Jeg er glad for at kunne konstatere, at det lykkedes...”. Og VA’s formand, Gunnar Thor sagde, ”Vi synes selv, at Hyldespjældet er noget af det mest menneskevenlige byggeri, vi har set i mange år”.

Faktaboks:

- Hensigten med det såkaldte "Kakkelovns-cirkulære" var at sænke byggeomkostninger for at presse byggesektoren og renten, holde huslejen nede og forhindre, at almene boliger fik et luksuriøst præg. Kakkelovns-cirkulæret fastsatte derfor strikse maksimumsbeløb for, hvad en almen bolig måtte koste pr kvadratmeter.
- Navnet "Kakkelovns-cirkulære" refererer til, at boligerne skulle bygges så beskedent, at man næsten kun kunne forvente en kakkelovn som varmekilde, og ikke mere moderne, dyrere løsninger,

3. Hyldeespjældet – helt i starten

Det første beboermøde blev holdt i januar 1976 – inden beboerne var flyttet ind. VA oplyste, at næsten 300 familier på det tidspunkt havde indbetalt 500 kr. og sikret sig en bolig i Hyldeespjældet. De første i køen havde overnattet uden for VA's lokaler i Kanalens Kvarter. Næsten halvdelen kom fra Albertslund og en fjerdedel fra København.

På det næste beboermøde i maj 1976 blev der valgt et beboernævn, som skulle fungere indtil oktober, hvor alle var flyttet ind. "Beboernævn" var VA's navn for afdelingsbestyrelse. Hurtigt var der gang i mange aktiviteter. Hyldeposten no. 3 fra november 1976 indeholder kontaktdresser til Bladudvalg, Boligpolitisk udvalg, Grønne områder, Grønthandlerudvalg, Husdyrudvalg, Legepladsudvalg, Sauna- og motionsgruppe, Spjældgruppe, Teknisk udvalg og Trafikudvalg.

Der var undertiden nogle problemer med aktiviteterne. Bl.a. blev det på beboermødet i april 1977 meddelt, at "nævnet har lukket sauna og motionsrum, da der ikke er nogen form for kontrol med, hvad der foregår". Der kom også hurtigt mange aktiviteter i beboerhuset Spjældet, som fester, beboerklub, musik, kunststudstilling, filmforevisning, madklub og så blev lokalerne naturligvis også udlejet til beboernes private fester. Lokalerne ved siden af Ejendomskontoret var på forhånd lejet ud til en filial af Galgebakkens Andelsforening (Købmanden på Galgebakken), som indrettede en slagterbutik. Den kunne dog ikke løbe rundt, så den blev lukket af banken. I efteråret 1978 besluttede beboermødet at indrette hobbylokaler i slagterbutikken, herunder træværksted, foto, læderværksted, keramik og batik.

Faktaboks:

- Som noget nyt inden for almen-nyttigt boligbyggeri sikrede VA sig retten til at enkelte boligtyper i Hyldeespjældet kunne udvides. Boligtyperne A7, A8 og A9 blev der forberedt til senere tilbygning.

4. Genbrugen – Bytterummet – Tøjbytteboden – Tøjhylden

"Kært barn har mange navne".

"Genbrugen" startede i 1976 i et kælderrum under børnehaven "Hyldeespjældet" – det der i dag hedder Børnehuset, og som er en kommunal institution. Allerede den gang var der blik for, at tøj og sko ikke bare skal smides ud, hvis andre kan bruge det.

I 1983 kom Genbrugen op i lyset, da den fik lokaler i den nedlagte slagterbutik på Store Torv. Ved sammenlejlighed blev navnet ændret til "Bytterummet", som senere blev til "Tøjbytteboden" – og det er jo det, den er, en byttebod, hvor man kan aflevere det tøj, man ikke længere skal bruge og tage det tøj, man gerne vil have. Det har rigtig mange hyldeboere benyttet sig af. Især børnefamilier for ungerne slider ikke tøjet op, de vokser ud af det.

I forlængelse af den store renovering flyttede Tøjbytteboden i 2025 til de nuværende lokaler i den nedlagte lægeklinik. I den forbindelse skiftede navnet igen. Nu til "Tøjhylden". Navnet er resultatet af en konkurrence de frivillige tøjbyttefolk udskrev, da de fejrede, at renoveringen endelig var overstået.

Det har altid været frivillige beboere, der har drevet Tøjhylden. De modtager tøjet, sorterer det og holder åbent hver søndag mellem kl. 11 og 13, hvor alle hyldeboere kan kigge forbi, få suppleret garderoben med "nye" gode ting - og helt sikkert også få en hyggelig sludder.

Som skrevet "Kært barn har mange navne", og barnet har nu sørget for genbrug og gavnet hyldeboerne i 50 år. Godt gået!

Faktaboks:

- Tøjhylden er blevet drevet af frivillige beboere i 50 år.
- Søndage ml. 11 og 13 kan du aflevere tøj, du ikke længere skal bruge men som andre kan have glæde af. Samtidig kan du finde tøj, du selv kan bruge.
- Tøj der ikke bliver taget, ryger videre til godgørende organisationer.
- Tøj, der ikke kan bruges af andre, skal afleveres på genbrugsgården til tekstilgenbrug.

5. Høsegården – hvor den grønne omstilling startede

I december 1988 blev der arrangeret et slags fremtidsseminar for Hyldespjældet i en hytteby i Helsingør. 35 hyldeboere drog afsted. På seminaret delte de sig op i grupper. En gruppe var inspireret af Brundtlandrapporten ”Vor fælles fremtid”, som FN netop havde udgivet. Den sagde, at verdens udvikling skulle gøres bæredygtig, og det ville vi i Hyldespjældet selvfølgelig bidrage til. Gruppen lavede derfor en stor flot plan for det bæredygtige Hyldespjældet. Der var solceller og vindmøller, der var kredsløb og rødzoneanlæg til spildevandet. Der var fritgående dyr og dyrkning og der var masser af fællesskab. Et rigtigt idealsamfund hvor vi gerne ville bo. Men vel hjemme fra Helsingør, var det ikke så let. Solcellerne var for dyre, Vindmøller var der ikke plads til, og det var tosset at lave rødzoneanlæg, når nu vi allerede havde kloakker. Løsningen blev at vende planen på hovedet. I stedet for alle de store dyre tekniske installationer, så at starte med noget, der var til at håndtere og finde ud af – det var lige der, ideen om den fælles høsegård ved Væverlængen opstod. Høsegården blev bygget og er siden blevet passet af 7 familier, én for hver sin ugedag, til stor fornøjelse for dem selv og forbipasserende.

Mange børn har i tidens løb lært, at æg kommer ud af høns og ikke ud af køledisken i supermarkedet. Og de har lært lidt om naturens kredsløb, når resterne fra aftensmaden bliver givet til hønsene, der til gengæld leverer æg den anden vej.

Høsegården blev Hyldespjældets første skridt på den lange vej mod bæredygtighed.

Faktaboks:

- Efter etableringen af høsegården i Væverlængen begyndte arbejdet med affaldssortering og genbrugsgård, vandbeparelser, beboerhaver, Naturskov, Hyldemarken, kompostgård, lam, Dome osv. osv.
- Mottoet for Hyldespjældets grønne omstilling er ”Store visioner – Små skridt”.

6. Genbrugsgården - miljø, økonomi og fællesskab

Før vi fik Genbrugsgård i 1991 sendte vi 3 store ophalercontainere til deponi hver 14. dag. Nu sender vi 3 containere til deponi om året! I stedet bliver affaldet enten brugt direkte, sendt til genanvendelse eller til forbrænding. Slut med at komme det på lossepladsen, som det hed den gang. Det er både godt for miljøet, når affaldet bliver brugt igen og ikke dumpet, og det er godt for økonomien. Deponi er den dyreste måde at komme af med affaldet på. Men Genbrugsgården kan mere end det. Den er et samlingssted, hvor vi mødes, hjælpes og trives.

Det er de frivillige i Klunsergruppe, der holder Genbrugsgården åben. Her kan du komme og finde det, du lige står og mangler – og alt det, du ikke *vidste*, du står og mangler! Rigtig mange ting har fået nyt liv i den gratis ”Genbrugs butik”, og så får man en god fornemmelse, både når man tager og når man giver til genbrug.

På Genbrugsgården kan du låne trillebør og trækvogn, og du kan få hjælp til at sortere dit affald rigtigt. Ansvar for dit affald er selvfølgelig dit, som du også havde ansvaret for tingene, da du købte dem. Det er derfor dig, der skal sortere og placere tingene de rigtige steder, men klunserne vejleder og hjælper hjertens gerne. Så spørg endelig 😊

Genbrugsgården ligger sammen med Materialegården og værkstederne på Strædernes P-plads.

Faktaboks:

De frivillige Klunsere besluttede i 2025 tre Hyldespjældsmål, som de arbejder for:

1. Flere ressourcer ud af affaldet.
2. Skabe mere viden og ansvarlighed om ressourcer.
3. Styrke fællesskabet i Klunsergruppen.

7. Hyldecaféen – stedet vi mødtes

Vi kaldte det Hyldecaféen, men det var i virkeligheden ikke en Café. Det handlede nemlig ikke om kaffe og kage, men om aftensmad to gange om ugen. Hyldecaféen startede i 1990, som et boligsocialt projekt med støtte fra SUM-midlerne (Sociale Udviklings Midler). Hele SUM-projekt blev først ledet af en beboerrådgiver, der siden blev til en miljømedarbejder, som så blev afløst af en Cafémutter, som hun blev kaldt, men som rettelig var caféleder, ansat i 32 timer om ugen.

Caféen havde åbent hver tirsdag og torsdag fra 17.00 til 19.30. Der kunne man droppe ind til aftensmad uden at bestille i forvejen. De dage, hvor der kom flere end der var lavet mad til, måtte Cafémutter hurtigt varme noget fra fryseren fra de dage, hvor der ikke var kommet så mange. Der blev serveret en kødret, en vegetarret og suppes eller dessert afhængig af årstiden. Ud over det kunne man købe boller, kage, øl, vand, saftvand og vin.

Kosten skulle være sund og nærende, og i videst muligt omfang blev der anvendt økologiske produkter – dog ikke kød, der var for dyrt. For princippet var nemlig, at maden ikke måtte koste mere, end at alle havde råd til at spise med. Hyldecaféen havde en styregruppe med 4 valgt på beboermødet og en fra afdelingsbestyrelsen.

Til at hjælpe med det praktiske arbejde var der to x to frivillige beboere, hver gang der var åbent. Som tak for hjælpen fik de en gratis spisebillet. Hvert år til jul blev de tre passere, der havde taget flest vagter gennem året, hyldet med en julekurv.

Hyldecaféen havde stor betydning for det sociale liv. Det var der, beboerne lærte hinanden at kende og skabte gode netværk og venskaber, som var med til at gøre Hyldecaféen til mere end bare et sted at bo.

I 2023 blev det besluttet at erstatte Hyldecaféen med en ugentlig fællesspisning hver onsdag. Samtidig skiftede caféstyregruppen navn til beboerhusudvalget – men ideen og formålet er det samme.

Faktaboks:

Caféstyregruppen stod for en række beboerarrangementer i løbet af året, som beboerhusudvalget (i samarbejde med frivillige) også gør det i dag:

- * Fastelavn
- * Aktivfest for alle frivillige
- * Sankt Hans
- * Fester
- * Loppemarked
- * Bankospil
- * Fredagsarrangementer eks. Musikaften, foredrag, ølsmagning ect.

8. De fantastiske træer – fundamentet i vores grønne bebyggelse

Træer er til glæde for mange – og til irritation for andre. Da Hyldecaféen blev opført, blev der plantet et stort antal træer. De blev ofte sat for tæt på husene, og til tider var arterne ikke helt tilpasset stedet. Men intentionen var klar: det skulle være en grøn bebyggelse.

Gennem årene er de fleste træer blevet passet og plejet med omhu. Der har længe eksisteret en træpolitik, som både har haft fokus på at beskytte de eksisterende træer og på at genplante efter fældning eller stormfald. Politikken har ændret sig undervejs, men grundtanken har altid været bevarelse og udbygning af det grønne.

I forbindelse med den store renovering i 2022 måtte mange træer dog lade livet. På det tidspunkt havde udearealudvalget fået gennemført en praksis, hvor dele af de fældede træer skulle blive i Hyldecaféen. Stammerne skulle bevares på forskellige måder som kulstof-lager og som bidrag til biodiversiteten. Så da træerne blev fældet – blandt andet de 19 store popler ved indkørslen til Strædernes parkeringsplads – blev en del af stammerne lagt i ”Naturskoven”, hvor de nu får lov at indgå i naturens kredsløb, langsomt nedbrudt af svampe og andre organismer. Mange af de kraftige grene er blevet skåret op, og lagt i Vedmuren rundt om ”Naturskoven”.

Efter renoveringen er der også blevet genplantet – men det er en historie for sig.

Faktaboks:

Klip fra Hyldecaféens træpolitik:

- Formålet med Hyldecaféens træpolitik er at bevare og plante flere træer til glæde for bebyggelsens beboere, at gavne biodiversitet og klima og at skabe et godt miljø i bebyggelsen, samt at udbrede viden om træer og deres betydning for klima, biodiversitet, æstetik, det sociale og det mentale.
- Der skal primært plantes hjemmehørende træer, og træer med biodiversitetspotentiale, men der skal også tænkes fremtid og udvælges enkelte planter, som passer til det ændrede klima.

9. Huslejeudviklingen – fra krise til tryghed

”Det mest spændende byggeri i Albertslund” stod der i Albertslund Posten den 18. marts 1976, og en flok stod i kø foran VAs kontor i Kanalens Kvarter for at blive skrevet op til Hylde-spjældet – selvom huslejen var den højeste i Albertslund.

Da de første beboere flyttede ind, var huslejen på 235 kr. pr. m², og den var endda midlertidig nedsat, fordi der var overskud på byggeregnskabet. Begyndelseshuslejen skulle have været 262 kr. pr. m². Det var højt og beboerne forsøgte, via en huslejeaktion, at fastfryse huslejen på de 235 kr., men aktionen vandede ud, og de måtte acceptere den højere husleje.

Senere i 1982 igangsatte hyldeboerne igen en huslejeaktion. Der var konstateret byggefejl og ikke mindst utætte tage, og derfor deponerede de huslejen. 1980’erne var i det hele taget den sværeste tid for Hylde-spjældet. Der var mange byggeskader, store underskud, stigende fraflytninger på 25-30% og udsigt til en huslejestigning på 22% i 1983.

Der blev gjort en stor indsats både af beboerne, VA og kommunen for at finde løsninger bl.a. med omprioritering af de oprindelige højrentelån til indeksslån. Det lykkedes også at få en kapitaltilførsel til dækning af underskud. Det var en ordning for samspilsramte afdelinger. Og så fik vi en bevilling fra de ”Sociale Udviklingsmidler”, der betød, at arbejdet med at styrke det sociale miljø kunne fortsætte, herunder ansættelse af en miljømedarbejder og etablering af Hyldecafeen.

I mange år havde Hylde-spjældet VA’s højeste husleje. I dag befinder vi os i en helt anden positiv udvikling med en stabil økonomi og en husleje, der ligger som no. 8. blandt VAs 16 boligafdelinger.

Faktaboks:

- * Huslejeudviklingen i Hylde-spjældet har i flere år været 0 %
- * Den 1.1. 2024 steg huslejen med 0,61 %
- * Den 1.1. 2025 steg huslejen med 1,21 %
- * Den 1.1. 2026 steg huslejen med 0,75 %
- * Huslejen er i 2026 på kr. 1.027 pr. m²

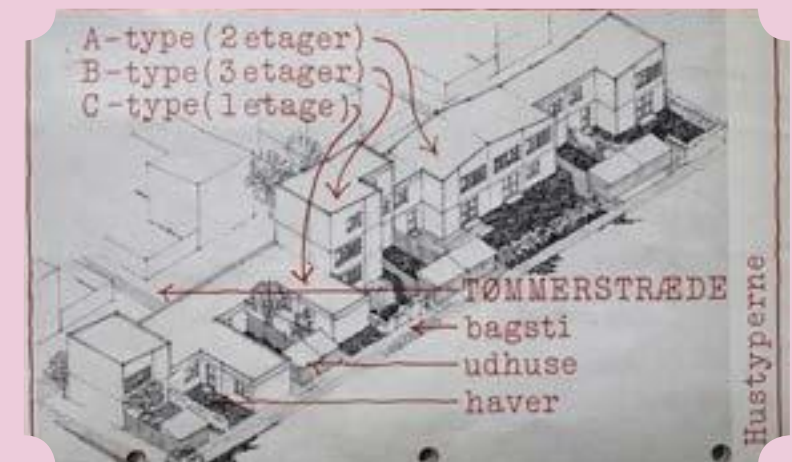

10. Boligerne - og deres udvikling

Oprindeligt blev der opført 304 familieboliger og 86 et-rums – i alt 390. Et-rumsene blev også kaldt enkelt-værelser eller supplementsrum, fordi de kunne blive lagt til eller skilt fra ”hovedlejemålet” alt afhængigt af behov. Når børnene blev store og skulle have eget værelse, kunne man slå hul i væggen og sætte en dør i. Når børnene så flyttede hjemmefra, kunne hullet fyldes ud igen og en ny lejer flytte ind i supplementsrummet, der derfor havde egen indgang og et lille køkken i entreen. Det var rigtig godt tænkt, og det inspirerede nogen til at lave kollektiver ved at slå hul i væggen mellem to køkkener og på den måde få en rigtig stor bolig.

I 2015 blev udlejningsreglerne for supplementsrum ændret, så de nu skal udlejes på samme vilkår som familieboligerne.

Den gang Hylde-spjældet blev bygget, manglede der små lejligheder i kommunen. Derfor blev 56 % af boligerne 1- og 2-rums. Det var rigtig mange. Da lejligheden derfor bød sig i forbindelse med renoveringen i 2022, blev flere af supplementsboligerne bygget sammen med nabo-lejlighederne, så der for oven (1. og 2. sal) kom 20 familieboliger og for neden (i stuen) kom 20 tilgængelighedsboliger ud af det. Det modsvarer bedre nutidens behov, selv om vi stadig godt kan bruge flere store boliger.

Faktaboks:

I dag har vi i Hylde-spjældet:
304 familieboliger
20 tilgængelighedsboliger
42 et værelsesboliger

11. Fugt og skimmel – Hyldeespjældets forbandelse

I Hyldeespjældet har vi en lang historik med fugt og skimmel – og det er en rigtig dårlig historik! Skimmelsvamp har simpelthen fået flere hyldeboere til at flytte væk i årenes løb! Problemet er, eller rettere var, at boligerne i Hyldeespjældet var disponerede for skimmel. Den tynde isolering i væggene, den dårlige isolering i fugerne, utætheder i tage, råd i døre og vinduer, og den manglende mekaniske ventilation gjorde bare, at der i de kolde hjørner og på de kolde flader satte sig fugt, som udgjorde et ideelt sted for skimmel at etablere sig, vokse sig stor og ødelægge ting og beboernes helbred.

Da det ikke, før den store renovering i 2022, var muligt at udbedre alle de byggetekniske dårligdomme, blev der i stedet gjort en rigtig stor indsats for, at få beboerne til at forebygge problemerne. De blev opfordret til at lufte ud og lufte ud og lufte ud og producere mindre fugt i lejligheden. For bor man i et hus, der er disponeret for fugt og skimmel, er man nødt til at handle på det. At ignorere det betyder bare mere fugt og mere skimmel.

Men så kom den store renovering. Den udbedrede ikke alle byggetekniske forhold. Facaderne blev ikke efterisoleret, og de vandrette fuger blev ikke renoveret, men døre og vinduer, taget, de lodrette fuger og soklen fik en omgang, og så blev der indbygget ventilation. Tilsammen forbedrede det mulighederne for at undgå skimmel. Og læg mærke til ordet *forbedrede*, renoveringen *forbedrede* mulighederne for at undgå skimmel, den *umuliggjorde* ikke skimmelsvamp. En del af det at bo i Hyldeespjældet er fortsat at have opmærksomhed på, at få fugten ud, for skimmelsvamp er ikke til at spøge med. Men heldigvis er vores boliger blevet meget bedre 😊

Faktaboks:

* I forbindelse med den store renovering i 2022 blev:

- Tagene udskiftet og efterisoleret.
- Døre og vinduer skiftet.
- De lodrette fuger blev skåret ud og efterisoleret.
- Soklerne blev isoleret i en meters dybde.
- Og der blev skåret ventilationshuller i alle rum og etableret mekanisk udsugning på badeværelset.

* Alt sammen noget der modvirker fugt og skimmel svamp.

* Varmeforbruget faldt med 20 % efter renoveringen.

Tydelige kuldebroer (før renoveringen) der giver grobund for skimmel i boligerne

12. Frivillighed – Hyldeespjældets DNA

Frivillighed er kommet for at blive i Hyldeespjældet, og det vil vi gerne have meget mere af. Derfor har vi lavet en "Frivillighedspolitik". I den kan man læse, at frivillighed skaber sociale netværk og venskaber, et godt bomiljø, medejerskab og ansvar for boligområdet – og hvem vil ikke gerne have mere af netop det 😊

Så vi giver hinanden god plads til at være frivillige. Du kan blive valgt til Afdelingsbestyrelsen, Det Grønne Miljøudvalg, Udearealudvalget, Beboerhusudvalget, Motionsudvalget, Skulpturudvalget, Nyindflytterudvalget, Hyldepost redaktionen og Hyldenet redaktionen mm. Du kan være med i beboerhaveforeningen Salatfadet, Genbrugsgården, Cafepasser, Tøjhylden, Boghylden, Cykelværkstedet, Domen, Træværkstedet, Banko og Lammelaugget mm. Og du kan låne boremaskine, værktøj og haveredskaber og en stribe andre ting, som frivillige udlåner. Det er skønt, og er der nogen, der kommer på en ny ide, så henvender man sig bare til Afdelingsbestyrelsen, og så ruller den derfra, for frivilligt arbejde er "et must". Uden frivillige vil Hyldeespjældet kun være et sted at bo.

Faktaboks:

Ved frivilligt arbejde i Hyldeespjældet forstår vi, den indsats, som:

- udføres for fællesskabet
- rækker ud over ens eget behov
- er ulønnet
- er drevet af lyst og interesser
- giver mening og gør en forskel

13. Harry – legepladsen over dem alle

HyldeSPJÆLDET blev født med helt traditionelle legepladser, med gynger, sandkasser og klatrestativer. Og det var fint, legen gik godt i mange år, men efterhånden opstod ønsket om mere end det. I 90'erne fik vi rutsjerør ved elefantrappen op til Galgebakken, og efterfølgende lavede forældre en naturlegeplads i skoven oven for røret. Her blev naturens egne materialer brugt til "little John bom", skæve fælles-gynger og klatrestammer og tovværk. Det var skide sjovt, men tingene gik jo ad åre i opløsning.

Til gengæld levede ideen om alternative legepladser videre. Så da den store legeplads midt i HyldeSPJÆLDET skulle renoveres, blev der nedsat en gruppe med børn og voksne, der skulle komme op med noget. Og det gjorde de! Den skæve legeplads, som børnene helt naturligt navngav "Harry Potter", så dagens lys. Den blev indviet i 2006. Siden er de andre legepladser blevet renoveret lidt i samme stil. De er dog ikke så store og ikke så spektakulære, men de er også tilegnet de mindre børn. "Harrys" publikum er de lidt større børn.

Rundt om "Harry" udviklede det sig også. I forvejen stor Hesten der, stolt som HyldeSPJÆLDETS vartegn med teksten "God røgt er hestens halve foder" på brystet. Men i området poppede svampe og nordiske dyr op, der kom udskårne træstammer med børneaftryk, (lege)skulpturer og beplantningen blev ideel til gemmeleg. Området har i dag udviklet sig til et ikonisk centrum i HyldeSPJÆLDET.

Vinie Hansen fra Afdelingsbestyrelsen skal lige være færdig med talen, før snoren kan klippes og børnene får lov at indtage Harry Potter legepladsen til indvielsen i maj 2006

Faktaboks:

- Ofte ser man fremmede familier på udflugt til Harry Potter, fordi legepladsen popper op som et godt udflugtsmål på forskellige apps om anbefalelsesværdige steder i Storkøbenhavn.
- Når en legeplads i HyldeSPJÆLDET skal renoveres bliver børneforældre bedt om at være med i et legepladsudvalg, der skal komme med et forslag til beboermødet.
- Det første rutsjerør fik vi af Tarco, fjernvarmerørfabrikken i Fredericia. En dag havde de et rør til overs og plads på en lastbil, der skulle mod København, så de læssede røret på og smed det af ved Albertslund varmeværk. Varmeværket fragtede det efterfølgende til HyldeSPJÆLDET.
- Det andet rutsjerør betalte Galgebakken, da de ved en fejl kom til at skære det første rør op og fjerne det.

14. Salatfadet – hvor gulerødderne gror

Vi bor i HyldeSPJÆLDET og beboerhuset hedder i folkemunde SPJÆLDET, så da haveforeningen skulle navngives foreslog et kvikt hoved "Salatfadet" – og sådan blev det. Salatfadet havde ellers en hård fødsel. Der gik 3 år med diskussioner, inden et beboermøde i starten af 90'erne kunne beslutte, at der måtte laves 10 haver på græsplænen ved trappen op til Galgebakken, der indtil da var blevet brugt til boldspil – for hvor skulle ungerne så spille bold? Men haverne blev besluttet, og de blev hurtigt så populære, at der måtte udvides med 5 mere, og så 5 mere og et par stykker til. Men så var der også rigelig, for da nogen af de glade havedyrkere fandt ud af, at det ikke bare var at så gulerødder i foråret, for så at høste dem i sensommeren, men at havearbejdet faktisk er forbundet med netop en del arbejde, så fandt haveforeningen efter nogle år sit mere naturlige leje. Nogen særligt interesserede fik endda 2 haver, mens andre deltes om en. Og sådan har det været lige siden.

En gang om året holder haveforeningen generalforsamling, hvor årets gang og udfordringer bliver diskuteret og en tovholder, der administrerer ventelisten, bliver valgt. For at gøre det så lidt bureaukratisk som muligt, koster det ikke noget at have en have, der er altså ingen penge i foreningen - i stedet er kontingentet, at man holder sin have

Faktaboks:

- I Salatfadet må der ikke bruges kunstgødning og gift, men gerne kompost, hønse- og heste møg, tang og hvad man ellers kan skaffe af naturgødninger.
- Det er også en god ide at plante efterafgrøder, som kan binde næringsstofferne i haven, for siden at frigive dem til næste års afgrøder.
- I Salatfadet bruger vi ikke vandslange, kun vandkande. Hvis man bruger slange, er der en tendens til, at man bruger mere vand end højest nødvendigt, og det går jo ikke.

15. Affald – det er noget, vi sorterer

Hylde-spjældet var nok det boligområde i Albertslund, der først tog affaldssorteringen alvorligt. Oprindeligt havde hver bolig et skraldestativ i skuret. Der var ingen sortering. Alt, der kunne komme i skraldestativet, kom i skraldestativet. Resten kom i de store containere på P-pladserne til storskrald. Dengang var tankegangen i samfundet: *Vi har bygget affaldsforbrændingsanlæg. De kan udnytte varmen i affaldet. Derfor skal så meget som muligt brændes!* Det var vel egentlig topmålet af ”Køb og Smid væk”, og det dur jo ikke. Så vi fik lavet vores Genbrugsgård i begyndelsen af 90’erne, inden kommunen stillede krav om det. Princippet var, at alt vi kunne komme af med, sorterede vi fra og sendte til genanvendelse. Det blev til mange fraktioner – lige fra kattegrus til frimærker. Nogen med mere succes end andre....

Siden kom der krav fra kommunen om sortering af glas og papir ved husstanden. Vi byggede sorteringsstativer med kassetter ved alle husstande. Senere lavede vi fælles affaldsøer i forskellige udformninger til minicontainere. Dem skulle ejendomsfunktionærerne også tømme. Nu har vi så de nedgravede affaldsøer til 7 fraktioner og batterier. De fylder ikke så meget, for de er jo netop nedgravede. De er også kønnere at kigge på, og så er de nemme for skraldebilen at tømme.

Faktaboks:

De nedgravede affaldsøer fungerer rigtig fint, når:

- Der bliver slået en god og solid knude på poserne med Restaffald og Madaffald
- Når Storskrald afleveres på Genbrugsgården og ikke stilles i Affaldsøerne
- Når man går videre til den næste affaldsø, hvis man oplever en fyldt beholder
- Når vi alle gør os umage med at sortere 😊

De nye nedgravede affaldsbeholdere indvies i oktober 2016

16. NBO prisen - Bolig og miljø i Norden

De Nordiske Boligorganisationers Organisation (NBO) indstiftede i 1994 en Miljøpris for at sætte fokus på miljøarbejdet i boligafdelingerne i Norden. Den pris vandt vi!

I vores beskrivelse af miljøarbejdet i Hylde-spjældet skrev vi om hønsegårdene, ”ingen reklamer tak” mærkater, lavenergipærer, vandbesparelser, faskiner, lavenergiglas i døre og vinduer, beboerhaver, Domen, hjemmekompostering kompostering af haveaffald, sortering i 22 affaldsfraktioner og naturlegeplads mm. Det var i første omgang nok til, at vi fik Boligselskabernes Landsforenings (BL’s) miljøpris, og i anden omgang betød det, at vi blev indstillet som det danske bidrag til den Nordiske pris. Spændingen skulle udløses på Island, hvor NBO holdt sin konference det år. Hylde-spjældet og VA var inviteret med til konferencen, og heldigvis var det ikke forgæves at tage helt til Island.

Med prisen fulgte 50.000 norske kroner. Beboermødet besluttede, at de skulle bruges til miljøarbejdet i Hylde-spjældet – og indtil de blev brugt, stod de på en konto, som vi kaldte ”Lava fonden”, inspireret af at vi havde fået dem på vulkanøen Island.

Faktaboks:

Hylde-spjældet har fået flere miljøpriser:

- Boligselskabernes Landsforenings Miljøpris
- Nordiske Boligorganisationers Organisation’s Miljøpris
- Vinder af Den Grønne Fonds konkurrence om etablering af lokale byøkologiske centre (Agenda Center Albertslund der i dag hedder Albertslund Verdensmål Center).
- Indstillet som Danmarks bidrag til Nordisk Råds Miljøpris
- Dogmeprisen
- Albertslund Kommunes grønne initiativpris
- Albertslund Kommunes klimaudfordringspris
- Vinder af Klimaudfordringen
- Grønt Diplom fra Energitjenesten
- Klaus Novy Preis (no. 2 / Berlin)

17. Kærlighedssang til Hyldeespjældet – fra 10 års jubilæet

Denne sang blev skrevet til Hyldeespjældets 10-års fødselsdag. Den blev bl.a. sunget igen til 15-års fødselsdagen og til 30-års jubilæet i 2006.

Mel.: Så længe jeg lever

1. Min kærlighed til dig er stor.
Du skal altid tro mig på mit ord.
Det er sandt, så hør nu efter,
hvordan det gik til:
Jeg er brændt varm
på stedet, hvor jeg bor.

Omkvæd: Så længe jeg lever,
Så længe mit hjerte slår,
så længe vil jeg elske dig.
For du er mit Hyldeespjæld,
jeg vil altid stå i gæld.
Derfor vil jeg altid bo hos dig.

2. Vi mødtes første gang i maj.
VA sagde: ”Kom bare og lej”.
Du var ung og smuk og dejlig,
Mit hjerte slog et klik.
En ting var sikkert:
Kærlighed ved første blik.

Omkvæd: Så længe.....

3. Nu føl's vi ad i tykt og tyndt.
Du er dyr i drift, det koster mønt.
Af og til synes jeg,
du bli'r en anelse for fræk.
Men jeg er stædig,
jeg vil ikke flytte væk.
Omkvæd: Så længe.....

4. Nej, jeg vil aldrig si' farvel,
til mit lyserøde luftkartel.
Jeg skal bæres ud den dag,
jeg stiller mine sko.
Men altid synes,
her er godt at bo.
Omkvæd: Så længe.....

Faktaboks

Gennem årene har en række hyldeboere forfattet flere sange om Hyldeespjældet:

- Genbrugsgårdens sang (1993): Mel. Jeg en gård mig bygge vil
- Hyldestsang til Hyldeespjældet (1994): Mel. Spørgevisen
- Sang til Aktivfest: Mel. Nu går våren gennem Nyhavn
- Dagligliv i Hyldeespjældet. Mel. Vi er alle i samme båd
- Sang i anledning af Aktivfest. Mel. Hvorfor er der såd'n mylder
- Tårnsangen (2015). Mel. Jylland mellem tvende have
- Vuggevisen til børn i Hyldeespjældet om jungle stien (2016). Mel. Elefantens vuggevisen
- 10 hyldeboer (2016). Mel. 10 små cyklister

18. Alment boligbyggeri - mulighedernes hjem

Hyldeespjældet er et Alment boligbyggeri, og der er nogen, der misforstår, hvad det er. De tror, at Almene boliger stadig hedder Socialt boligbyggeri, og at boligerne er for mennesker, der ikke har råd og overskud til at købe hus eller ejerlejlighed.

Oprindeligt, for over hundrede år siden, var det måske ikke helt forkert. Tanken var nemlig, at den fattigste del af befolkningen også skulle have et godt og billigt sted at bo. Det var rigtig godt tænkt, og derfor opførte man socialt boligbyggeri. Men i dag er det slet ikke dækkende. Den sociale tilgang lever (heldigvis) stadig, og ikke andre sektorer tager så stort et socialt ansvar, som den almene boligsektor. Men i dag bor alle type mennesker hos os. Unge og gamle, høje og lave, tykke og tynde, singler og familier, etniske danskere og etniske udlændinge, syge og raske, rige og fattige - og heldigvis for det 😊. Her er vi ikke bare ens. Vi er, som folk er flest – vi er forskellige. Og her blomstrer fællesskabet. Et fællesskab med modsætninger, uenigheder og debat. Et fællesskab med venskaber, sammenhold og fælles mål.

Bor man Alment, bestemmer man, om man vil passe sig selv, eller om man vil blande sig med andre. Man bestemmer, om man vil tie stille, eller om man vil være med i debatten. Man bestemmer, om man vil være tilskuer eller deltager. Bor man Alment, har man alle mulighederne.

Faktaboks:

- Almene boliger ejes af et non-profit boligselskab. Der er altså ingen spekulation i, eller nogen der skal tjene penge på Almene boliger.
- Budget og husleje besluttet på et beboermøde en gang om året.
- Huslejen er ens pr. m2 bolig. Det betyder: Få m2 = lille husleje. Mange m2 = høj husleje.
- Meget af den almindelige slitage dækkes af afdelingen over huslejen. Mislighold skal lejerne selv betale.
- I Almene boliger er der ansat ejendomsfunktionærer til at forestå de mest almindelige drifts- og vedligeholdelsesopgaver.

19. Driften – det er smart!

”Driften”, det er dem, der er ansat i Hyldespjældet. De sørger for den daglige drift, vedligeholdelse og renholdelse. De står for en lang række praktiske og administrative opgaver, der er vigtige for, at Hyldespjældet fungerer. Ved at have fastansatte medarbejdere i Hyldespjældet sikrer vi også, at der kan reageres hurtigt, hvis der opstår skader eller problemer, og at der i det hele taget passes godt på de værdier, vores boliger, fælleslokaler og udearealer repræsenterer. Det er smart med sådan en Drift, og den har vi, fordi vi bor Alment. Det har dem, der ejer deres bolig, ikke. De skal selv stå for det hele.

Driftens primære ansvarsområder er den daglig drift og vedligeholdelse:

- De udfører bl.a. mindre håndværksmæssige opgaver i boliger og på fællesarealer, som ikke kræver autorisation.
- De renholder og plejer udearealerne, bl.a. passer de vores grønne områder, slår græs, klipper hække og rydder sne.
- De står for ind- og fraflytning med flyttesyn, udlevering nøgler og vejledning af nye beboere om afdelingens regler og faciliteter.
- Og de hjælper med at håndhæve vores husorden og kan fungere som mæglere ved nabokonflikter eller mindre uenigheder.

Faktaboks:

- I Driften har vi ansat en ledende ejendomsmester, en driftssekretær og fire ejendomsfunktionærer.
- Du kan kontakte Driften på ejendomskontoret, Store Torv 39 i kontortiden, på telefon 88 19 02 20 eller på mail hyldespjaeldet@bo-vest.dk
- Driftens værksted, materialer, redskaber og maskiner er i Materialegården på Strædernes P-Plads, hvor også Genbrugsgården hører til.

20. En mur - skabt af fællesskab

56 meter lang slynger vedmuren sig gennem området – bygget af stammestykker og tykke grene fra mirabel, æble, poppel, ask, eg og mange andre træarter. Her får de fældede træer lov til at blive i Hyldespjældet. De ender ikke som røg på et bål, men fortsætter som et lager af kulstof, som fødekammer for svampe, som skjulested for biller og larver og som bolig for vilde bier.

Muren består af stammer skåret i cirka 75 centimeter lange stykker og rummer langt mere end selve veddet. Den rummer nemlig også luft, de værdifulde hulrum, som skaber bosteder for biller, larver, vilde bier og småfugle. Muren er både et lille klimaprojekt og et værdifuldt bidrag til biodiversiteten. Samtidig er den smuk i sig selv – en fin velkomsthilsen til den, der er på vej ind i Hyldespjældet, og en varm og sanselig afgrænsning til det område, vi kalder naturskoven.

Vedmuren er skabt af udearealudvalget sammen med andre frivillige. Bunker af træ er blevet savet op, løftet, stablet og formet i fællesskab. Den er et konkret eksempel på, hvordan frivillige kræfter kan skabe et lille stykke natur – og samtidig finde glæde i at skabe noget nyttigt sammen.

Om det er Danmarks længste vedmur vides ikke, men lang er den i hvert fald. Den rummer omkring 42 rummeter træ, hvilket svarer til 40 tons lagret kulstof. 40 tons er den mængde CO2 en gennemsnitlig benzinbil udleder, hvis den kører 6-8 gange rundt om jorden.

Faktaboks:

- Ved/træ der ligger, i naturen kan binde kulstof i flere hundrede år, inden det er helt omsat.
- Vedmuren blev påbegyndt i 2019.
- Vedmuren har ikke nået sin endelige længde endnu.
- På toppen af vedmuren er der lagt jord, så der kan gro planter.

21. Den store platan – det stille, smukke og nyttige individ

Heldigvis står der stadig markante træer tilbage efter den store renovering. Blandt dem er de 3 store skulpturelle skovfyr ved beboerhuset, et smukt gammelt trompetkronetræ på Store Torv og ikke mindst Hyldespjældets største træ: Den Store Platan på Tingstrædernes torv. Træet er omkring 25 meter højt, har en bred og imponerende krone, et stammeomfang på 276 cm og en diameter på 78 cm. Det er omkring 75 år gammelt og har stået i Hyldespjældet i 50 år, plantet som et stort veletableret allétræ. Det er et træ, som mange glæder sig over – og som vækker beundring.

Men det er ikke kun smukt. Det er i sandhed et fantastisk træ med stor betydning.

Ca. 100.000 liter vand, fordamper det årligt gennem sit løv. Det producerer ilt svarende til næsten én persons årlige forbrug. Og det vurderes at have bundet ca. 14 ton kulstof.

Et stille individ midt i bebyggelsen – som både er nyttigt og smukt, og som vil kunne stå på stedet hundrede år endnu.

Faktaboks:

- I Hyldespjældet fører vi et træregnskab, der skal sikre, at der altid er mindst et træ pr. bolig i Hyldespjældet.
- For at markere at der er træer, der har en særlig betydning for Hyldespjældet og som i sig selv fremstår som særlig bemærkelsesværdige, kan det besluttes, at træer fredes. Fredede træer må ikke fældes, topkappes eller beskadiges. Fredede træer kan dog beskæres, hvis de er til fare eller det er nødvendigt af faglige grunde. En beskæring skal være nænsom og udføres af fagligt kompetente folk og efter, at udearealet har tilset og anbefalet løsninger.

22. Fra elefanttrappe til blomsterskråning

– naturen har overtaget scenen

Engang rejste elefanttrappen med sine store trin og terrasser sig som et lille amfiteater i landskabet. Skråningen op mod Galgebakken var tænkt som et sted, hvor mennesker kunne samles for at lytte til musik, se cirkus eller blot nyde en sommeraften under åben himmel.

Men tiden forandrer alt. Græsset voksede frem mellem trinene, og de gamle imprægnerede sveller begyndte langsomt at gå i opløsning. Rustne metalstykker stak frem, og det, der før var et samlingssted, blev efterhånden både småfarligt og en belastning for miljøet.

Så opstod en ny idé. Udearealudvalget foreslog at give skråningen nyt liv – ikke som scene, men som blomstrende vildeng. Ejendomsmestrene i Hyldespjældet og Galgebakken tog imod tanken, og arbejdet begyndte. De giftige sveller blev fjernet, jorden med græs og brombær blev gravet væk. Store sten blev lagt ud for at holde på jord og grus og samtidig skabe små levesteder for insekter og andre dyr. Derefter kom planterne: tørketålende vilde arter som almindelig knopurt, hvid okseøje, røllike, dagpragtstjerne og djævelsbid fik plads på skråningen.

Til sidst blev der samlet frø fra lignende naturområder i både Hyldespjældet og på Galgebakken bl.a. aftenpragtstjerne, så stedet kunne vokse videre med sine egne lokale planter. Forår og sommer er der nu humlebier og sommerfugle mellem blomsterne. Elefanttrappen er blevet til en biodiversitetsskråning – naturen har nu overtaget scenen.

Faktaboks:

- (Elefant)skråningen blev etableret i 2021.
- Den øverste jord blev gravet af og grus lagt ud i stedet.
- Plejen foregår ved nedklipping én gang om året (efterår). Afklippet blæses ned og bruges til kompost.
- Brombær fjernes løbende.

23. Hyldemarken - ”Fra jord – il bord – til jord”

Den 1. januar 1995 forpagtede en gruppe beboere i Hyldespjældet de 6 tønder land, som kommunen havde liggende mellem Politistationen og Birkelundskolen. På de 30.000 m² ville de dyrke deres egne økologiske afgrøder, tæt på hvor de boede og i fællesskab. Land og by skulle bindes sammen. Det skulle ikke længere hedde: ”Fra jord - til bord - til affald og forurening!”. Naturens kredsløb skulle genskabes. Det skulle hedde: ”Fra jord - til bord - til jord!”. Markens afgrøder skulle hjem i Hyldespjældet og Hyldespjældets organiske ”affald” skulle tilbage til marken igen og igen og igen.

I starten var det svært at docere hvor meget, der skulle plantes. For hvor meget kunne vi spise? Første år satte vi 75.000 løg. Det blev til 3 tons. Det var lilliige i overkanten, for vi havde også 3 tons rødbeder! ”Heldigvis” blev det meste af kartoffelhøsten spist af knoporme, for ellers havde vi også haft 6-8 tons kartofler – og bare det at opbevare alt det!?

Undervejs blev vi heldigvis meget klogere, og bedriften udviklede sig med traktor, ladvogn, fræser, radrenser, urinspreder, hypper, kartoffeloptager, diverse hånd-skubbe-maskiner og kartoffellægger – den synes ungerne var den sjoveste, for når traktoren svingede rundt for enden af rækken, var det som at være i Tivoli. Til den første høstfest i september 1995 blev det sidste korn slået med le. Der blev sunget ”Marken er mejet”, serveret grøntsagssuppe, spillet musik og danset folkedans. Festtalen holdt Eyvind Larsen, journalist på Information, mens Søren Ryge plantede 2 egetræer. Det var en god dag 😊

Faktaboks:

- Hyldemarken eksisterede i 12 år fra 1995 til 2006, hvor der skulle bygges i området.
- Hyldemarken havde over 60 medlemmer.
- Hyldemarken var ikke et moderne landbrug. F.eks. var kartoffellæggeren fra Dalby Maskinforretning, der havde telefon ”Dalby 12” og radrenseren var fra Uggerløse Maskinfabrik, med telefonnummer ”Uggerløse 26”.
- Den dag i dag hedder området Hyldemarken.

24. Urin – verdens bedste gødning

I 1999 fik vi installeret 10 urinsorterende toiletter i 10 lejligheder i Tømmer- og Gildestræde. Toiletterne ser helt almindelige ud, bortset fra at forrest i kummen er der en lille skål, hvor urinen opsamles, når man da ellers sidder ned og besørger. Et rør fører urinen ud i en nedgravet pumpebrønd i strædet, hvorfra det pumpes over i 5 tanke ved affaldsøen i Tingstræderne. Hver tank kan indeholde 3.000 liter urin. Man kan synes, det lyder mærkeligt og måske endda lige frem lidt ulækkert, men det synes planterne ikke! De elsker urin. For dem er der ikke noget bedre. Det viser de forsøg, som Københavns Universitet (tidl. Den Kongelige Veterinære Landbohøjskole) har gennemført på sine forsøgsmarker i Høje Taastrup. Og det er sådan set ikke så underligt, for vi får næringsstofferne via den mad, vi spiser. Og når vi har brugt dem, udskiller vi dem med urinen på en måde, så de er gjort klar til, at planterne igen kan optage dem. Det er kredsløb! Det er skidesmart! Derfor giver det god mening at opsamle urinen og føre den tilbage til markerne, så planterne får noget naturligt at gro af i stedet for, at de skal fodres med kunstgødning og overhældes med sprøjtegift. Det er bæredygtighed i praksis. Det kunne vi godt bruge noget mere af, men det er desværre ret dyrt og bøvlet at etablere, når vores huse og byer ikke er født med det.

Faktaboks:

- På forsøgsmarkerne i Høje Taastrup sammenligner universitetet vores urin med andre gødninger som kompost, komposteret lort, kunstgødning og ingenting. Resultatet viser, at urinen er den bedste gødning der findes.
- Projektet urinsortring i Hyldespjældet blev fondsfinansieret i slutningen af 90’erne.
- Markforsøg af denne slags er man nødt til at gennemføre over årtier, ja nogen gange over flere hundrede år, for også at kunne undersøge langtidseffekterne, derfor leverer vi år efter år urin i videnskabens tjeneste.
- Vittige hoveder omdøbte engang Gildestræde til Gyldestræde, fordi 7 af lejlighederne i strædet opsamler beboernes urin via de urinsorterende toiletter.

Gyllesprederen som Hyldemarken brugte til at udbringe urin

25. Skulpturbank – Skulpturpark

Nu hvor Hyldebjergfyldet fylder 50 år, markeres også 50 år med skulpturer i bebyggelsen. På den store centrale legeplads står skulpturen og rutsjebanen Den Trojanske Hest af Gunnar Westman, skænket af Albertslund Kommune i forbindelse med indvielsen af bebyggelsen. På Store Torv står Vædderbrønden, ligeledes af Gunnar Westman, også fra 1976, skænket af entreprenørfirmaet Larsen & Nielsen.

Men det var først i 2008, at skulpturerne for alvor fik en fremtrædende plads i Hyldebjergfyldet. En gruppe beboere arrangerede en skulpturudstilling, som blev en stor succes. Det inspirerede to beboere, Ole Kristensen og Gitte Krogsgaard, til at arbejde videre med idéen.

Gennem mange omveje og et kæmpestort arbejde skabte de en ”Skulpturbank”, hvor kunstnere kunne udstille deres værker og måske sælge dem. Nogle skulpturer blev solgt, mens andre efter en periode i Skulpturbanken kom på udstilling, hvorefter nogle af dem vendte tilbage til Skulpturbanken.

Skulpturbanken eksisterer og udvikler sig stadig. Hyldebjergfyldet har købt enkelte skulpturer, og som noget ganske fantastisk har flere kunstnere foræret skulpturer til bebyggelsen. Blandt andet har Anders Tinsbo skænket Hvirvelvind, og kunstneren Erik Lemcke har doneret hele fem af sine skulpturer.

I dag har vi efterhånden så mange skulpturer, nogen ejet af Hyldebjergfyldet andre sat i Skulpturbanken, at de grønne områder ikke bare fremstår som rekreative og som steder for biodiversitet, men også som en Skulpturpark med meget forskellige skulpturer med helt forskellige udtryk. Her tre eksempler:

Fra Reykjavik til Albertslund

Man skulle næsten tro, at alle veje fører til Albertslund. Midt i Hyldebjergfyldets grønne omgivelser står nemlig en skulptur, der har rejst hele vejen fra Reykjavik. Det er bronzeskulpturen SNÓT / Ung pige skabt af den islandske billedhugger Sigurjón Ólafsson — en af Islands store kunstnere.

Sigurjón Ólafsson varendelaften legendariske kunstnersammenslutning Linjen sammen med navne som Henry Heerup, Ejler Bille og Asger Jorn. I 1930’erne og 40’erne blev han regnet blandt en af de markante skikkelser i den danske avantgarde, før han vendte hjem til Island, hvor han blev en vigtig inspirator for modernismen i Island. I dag findes et museum i Reykjavik dedikeret til hans værker.

Hyldebjergfyldet har nu skulpturen stående på ubestemt tid. SNÓT / Ung pige var et af Sigurjóns første værker, som han skabte efter sin tilbagevenden til Island i 1945. Skulpturen virker både tung og levende på samme tid: en ung pige med skarpe, næsten maskerede ansigtstræk, som rejser sig kraftfuldt op gennem det grønne.

At værket er havnet netop i Hyldebjergfyldet, skyldes personlige forbindelser til Sigurjóns enke, Birgitta Spur, der i dag leder kunstmuseet i Reykjavik og som flere gange har besøgt Hyldebjergfyldet. Dermed er der skabt en helt særlig forbindelse mellem Island og Albertslund — fra Reykjaviks kunstmiljø til hverdagen i Hyldebjergfyldet.

Svaret blæser i vinden

”Hvor er den flot.” ”En skibsskrue.” ”Den er dejlig at røre ved.” ”Jeg bliver glad, når jeg ser den.”

Bemærkningerne samler sig omkring bronzeskulpturen Hvirvelvind af den danske billedhugger Anders Tinsbo.

Tinsbo er måske bedst kendt for skulpturen Vandkunsten ved Rundetårn, men i Hvirvelvind mærker man tydeligt hans særlige formsprog. Han arbejdede med svungne, organiske former – ikke kropslige, men abstrakte og selv i bronzen kan det virke luftigt. Former, man instinktivt får lyst til at lade hånden følge. Hvirvelvind er ingen undtagelse. Folk standser op foran den. Børn rører ved den, kryber lidt ind i dens bevægelser og gør den til en del af legen.

Skulpturen inviterer til nærvær. Men forestiller den egentlig noget? Svaret blæser i vinden. Tinsbo gav ikke entydige forklaringer; han lod fantasien arbejde frit mellem bronze, lys og bevægelse.

Kunstværket er en gave fra Tinsbos enke, Geneviève Trintignac Tinsbo, og tilhører i dag Hyldebjergfyldet. Med stor taknemmelighed står skulpturen nu i det grønne rum, hvor den beriger landskabet med sine former og sin stille poesi.

En sæl med udlængsel

”Hver morgen på vej til børnehaven skal vi stoppe ved den lille sæl. Min datter synes, det er vigtigt at sige godmorgen til den og give den lidt morgenmad,” fortæller en mor med et smil.

Den lille bronzeskulptur Sæl med Udlængsel har gennem årene sneget sig ind i hjertet på mange både børn og voksne i Hyldebjergfyldet. Nogle mærker den forsigtigt på ryggen, og børn tager en lille ridetur, og for nogle af de mindste, er den næsten blevet en lille ven i hverdagen.

Skulpturen er skabt af kunstneren Lene Stevn Jensen og den har stået i Hyldebjergfyldet i mange år. Derfor vakte det også opmærksomhed og bekymring, da den pludselig forsvandt for en periode for at komme på udstilling. Skulpturudvalget modtog flere henvendelser fra beboere, der spurgte, hvor sælen var blevet af – og hvornår den kom hjem igen. Det stod hurtigt klart, at den lille sæl havde fået en helt særlig betydning. Derfor besluttede skulpturudvalget at forsøge at købe værket. Kunstneren gav et godt tilbud, udvalget bidrog selv med en stor del af beløbet, og afdelingsbestyrelsen hjalp med resten.

I dag tilhører Sæl med Udlængsel Hyldebjergfyldet, og den lille bronzesæl skal ikke længere ud på rejser. Måske drømmer den stadig om fjerne kyster og arktiske have – men nu bliver den stående som en fast kilde til glæde for mange.

Hyldebjergfyldet rummer også en anden populær skulptur af Lene Stevn Jensen, nemlig Freja. Kunstneren har boet på Grønland og henter meget af sin inspiration fra den grønlandske natur og kultur. Selv bærer hun også på en stærk udlængsel og rejser gerne mod det arktiske, hvor natur og kultur præger hendes kunst.

Faktaboks:

- På skulpturudstillingen i Hyldebjergfyldet i 2008 var 20 billedhuggere repræsenteret med værker placeret på torve og pladser.
- I 2012 udstillede 50 billedhuggere fra 6 lande.
- De udstillede skulpturer er i mange forskellige stilarter, ormer og materialer.
- Kontakt skulpturudvalget for yderligere information. Find kontaktoplysninger i Hyldeposten.

26. Junglestien – så bliver det ikke farligere

I Hyldebjerg har vi en Junglesti. ”Hovedstien” går inde i beplantningen på skråningen op til Galgebakken. Den starter ved blomsterskråningen ved beboerhaverne og kommer ud ved kompostgården – eller omvendt. Men man kan faktisk gå inde i beplantningen hele vejen fra Tårnet via kompostgården, til sneglen ved Børnehuset. En ret vild sti, hvor man kan blive helt væk og tænke sig langt ud i den farlige jungle. Alt ser anderledes ud fra Junglestien. Vildt, spændende og langt væk fra civilisationen. Undervejs kan man også støde på huler og ting og sager, ungerne har slæbt til for at lege ude af de voksnes synsfelt. Men voksne må altså også gerne komme på Junglestien.

Der var engang stien gik i beplantningen hele vejen rundt om Hyldebjerg. Det var en god og sjov oplevelse, at kunne gå i junglen hele vejen rundt om bebyggelsen. Men det tog lang tid. Det kunne tage en time at komme hele vejen rundt, så for få tog turen, til at den blev slidt – det betød for meget vedligehold. Derfor er der nu ”Hovedstien” tilbage (fra blomsterskråningen til kompostgården), plus det løse fra Tårnet til sneglen.

Faktaboks:

Hvert år, i forbindelse med Danmarks Naturfredningsforenings nationale affaldsindsamling i april, arrangerer vi affaldsopsamling for børn og voksne på Junglestien, for at gøre stien forårssklar til ungerne.

27. Naturskoven – så bliver det ikke vildere

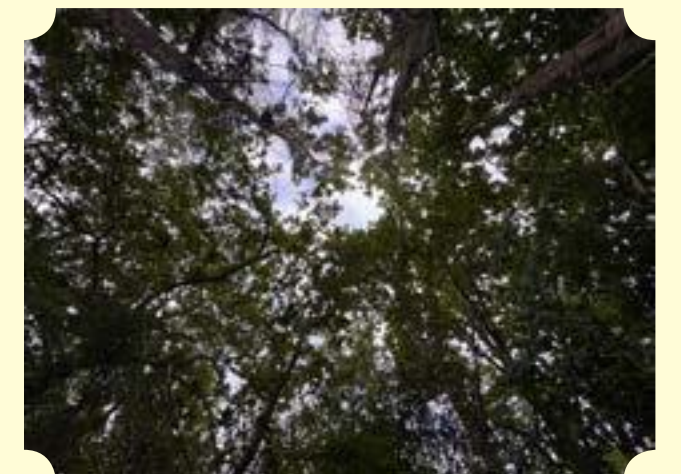
Det siges, at hvis en ejendomsfunktionær vover sig ind i Naturskoven med så meget som en negleklipper, er det øjeblikkelig fyringsgrundlag! Det er nu aldrig blevet prøvet af i praksis, så om det er fordi ejendomsfunktionærerne ikke tør gå sig ind i Naturskoven, eller om det bare er en skrøne, vides ikke, men det fortæller noget om, at beplantningen ved Snorrestræde, bare er et sted, der skal have lov til at passe sig selv og udvikle sig på sine egne præmisser. Der skal ikke ryddes og tyndes og passes og plejes. I Naturskoven er det naturen, der råder uden vores indblanding. Bevares Junglestien går igennem Naturskoven og ungerne boltrer sig også og bygger huler, men det er noget andet – vi andre må også godt være der, men ikke fælde træer. Først hvis de skulle blive til fare for bygningerne.

I Danmark er naturen under pres, og vi har alt for lidt skov. Det kan vi i Hyldebjerg ikke gøre så meget ved, men vi har dog en forpligtigelse, her hvor vi bor. Det er det, Naturskoven handler om. Den frelser hverken Danmark eller hele verden, men den kan minde os om, at en gang var hele Danmark dækket af skov - urskov. Den har vi for længst fældet, og nu har vi ondt i en vis legemsdel over, at de fælder regnskov i Brasilien og andre steder rundt om på kloden, for at gøre plads til den soja, som vi fylder i de svin, vi producerer her til lands. Dobbeltmoralen er til at tage og føle på. Ikke dermed sagt, at det er godt, de fælder regnskove rundt omkring, absolut ikke! - men bare en konstatering af, at pilen også peger på os selv. Det er bare det, Naturskoven skal hjælpe os med at huske, som den står der grøn og frodig.

Faktaboks:

- Naturskoven i Hyldebjerg er omkring 1.400 m2. Den ligger i bebyggelsens nordøstlige hjørne.
- Gennem Naturskoven går der en sti - Junglestien.

28. Lammelauget – som skulle have været grise

En gang i 90'erne oprettede vi et lammelaug. Egentlig var ideen, at vi skulle have et par grise gående, men der var ikke nogen, der ville være nabo til dem, så det blev lam.

På skråningen ved kælkebakken fik vi indhegnet et godt område med sol og skygge, græs og træer, så lammene kunne trække sig tilbage, hvis det blev for meget med de besøgende.

Fire familier var med i laug. Det passede med, at de anskaffede sig 2 lam i forsommeren, der kunne gå og græsse hen over sommeren, for så at komme på slagteri i efteråret og vende tilbage i poser til fryseren. Hver af de 4 familier fik således et halvt lam.

Dyrene havde vi kun hen over sommeren, da der ikke var græs nok til dem om vinteren. Om vinteren er det også mørkt og koldt, og vi havde ikke frostfri vand, så det ville være alt for bøvlet - og hvem har i øvrigt glæde af dyrene i mørke!? Så det var en sommerfornøjelse.

Og en fornøjelse var det. Mange kom forbi for at klappe, give græs, hilse på, mødes eller som et ritual at sige godnat til lammene, inden de selv skulle hjem og puttes. Til gengæld blev mange børn kede af det, når lammene skulle slagtes! Men sådan er det jo, når man spiser kød - nogen har ført kniven...

2020 blev sidste år med lam. Først var der problemer med at skaffe dyr, og siden kom renoveringen, der rullede sig larmede ud og lagde beslag på boldbanen til oplagingsplads, så stemningen i Hyldebjerg var at sætte lammene på pause. Det ville være synd, at de skulle bo på en byggeplads. Efter renoveringen kom lammelauget aldrig rigtig i gang igen. Der var ikke nok, der meldte sig, så i 2026 blev lammelauget endelig nedlagt. Men hvem ved, der er jo ingen, der siger, at det ikke kan opstå igen 😊

Faktaboks:

- I de første mange år fik laug lam fra Vestskoven. Men da de udliciterede deres lammehold, kom dyrene i stedet fra Dyregården.
- Hyldebjerg finansierede indhegningen og registrering ved myndighederne, mens laugets medlemmer selv stod for indkøb af lam, foder, slagting og transport.
- Lammene skulle dagligt have foder, vand og tilsyn. Det skiftedes laugets medlemmer til hhv. 3 og 4 dage ad gangen.

29. Domen - hvor tomaterne gror

Domen ligger for enden af Snorrestræde. Det er vores fælles drivhus. 8 familier kan være med. Hver får et lille bed, hvor de kan dyrke tomater og agurker, peber og andre spændende ting, der skal have godt med varme. Domen bliver også brugt til at forspire planter, der senere skal ud i haven, og til at lade følsomme planter overvintre.

Det er selvfølgelig lidt paradoksalt at spænde et stykke plastik ud over noget jord, for så at skulle dyrke under det, for planterne får jo ikke vand, når de står under en "en paraply". Derfor opsamler vi regnvandet fra skuret på torvet i en stor tank, så vi ikke kun skal bruge vand fra hanen.

Rundt om Domen er der bærbuske, jordbær, jordskokker, rabarber og blomster - de er for alle. Afgrøderne i Domen er selvfølgelig kun for dem, der har bed og dyrker jorden. Men alle må hjertens gerne gå ind og få en oplevelse 😊

Den nuværende Dome er nummer 3 i rækken. Vi byggede den i 2015, da nummer 2 ikke kunne mere, og nummer 1 for længe var væk.

Faktaboks:

- Dome er engelsk og betyder kuppel.
- Man kan blive skrevet på venteliste til et bed i Domen (se i Hyldeposten). Den der kommer først til mølle, får først et ledigt bed 😊

30. Hyldebjerg – den bilfri by

En af de helt store kvaliteter ved Hyldebjerg er, at bebyggelsen er bilfri. Selvfølgelig må flyttebiler og skraldebiler og håndværkere køre rundt til deres forskellige gøremål, men der er ingen privat parkering inden for bommene. Ingen mulighed for at have bilen holdende lige uden for hoveddøren. Den skal ud på en af de fire P-pladser i periferien. Hyldebjerg er således befriet for storbyens ellers allestedsnærværende trafik. Det er skønt. Hyldebjerg er på børnenes præmisser. De kan løbe rundt, uden at forældrene skal være nervøse for, at de bliver kørt over – af biler i hvert fald. For selvfølgelig skal man altid være opmærksom i trafikken, også på cyklisterne.

Hyldebjerg blev født med flere P-pladser, end der var brug for - bl.a. fordi vi har så mange små lejligheder, hvor ikke alle har bil. Der var derfor tilpas mange P-pladser til, at nogen af dem kunne inddrages til andre formål. På Strædernes P-plads blev det til Genbrugsgård og Kompostgård. På Længernes til en fin legeplads med bakker, frugttræer legehuse og boldmur. Og på Slippernes til et stort boldbur med alt fra tennis og basket til fodbold og rulleskøjter – ja i kolde vintre forsøgte vi os endda med oversvømmelse, så der kunne skøjtes. Men de tider er slut. Nu går det den anden vej. Bilerne bliver flere og større! P-båsene skal nu om stunder være bredere, og der er efterspørgsel på flere af dem. Det er et åbenlyst dilemma, for det er surt at skulle opgive gode børnevenlige fællesarealer til fordel for individuel privat parkering - og så i en rigtig cykelby som Albertslund, hvor man også kan være medlem af Delebilforeningen.

Faktaboks:

Det Grønne Miljø Udvalg har siden 2002 talt biler (og tomme P-pladser) en gang om året en nat mellem to hverdage. Resultatet er:

- * 2002 = 123 biler
- * 2005 = 134 biler
- * 2010 = 147 biler
- * 2015 = 148 biler
- * 2020 = 166 biler
- * 2025 = 181 biler

31. Albertslund Delebil – der kørte ud fra Hyldebjerg

At dele bil giver god mening, hvis man ikke skal buge bil til arbejde hver dag. Hos os startede det med, at Agenda Center Albertslund blev oprettet og flyttede ind i 1996. En af Centerets første store projekter var at hjælpe en delebilforening op at køre, og således fik foreningens første bil en fast P-plads i Hyldebjerg. Ad åre spredte det sig rundt om i byen til 150 medlemmer og 25 biler – og nu ikke kun i Albertslund. Delebilforeningens motto er ”Bil - når du vil!”, og foreningen har da også en aftale med et biludlejningsfirma om, at medlemmerne, i de tilfælde hvor alle foreningens biler er ude at køre, kan hente en udlejningsbil. I virkelighedens verden sker det dog kun i ferierne, hvor alle skal til familien i Jylland eller 3 uger i bil til Frankrig.

Bilerne skiftes ud efter 4-5 år i tjeneste. De når derfor aldrig at blive gamle og udslidte.

Da den ene af de to delebiler, der holder i Hyldebjerg, skulle udskiftes i 2026, blev den erstattet af en el-bil med fast P-plads ved ladestanderne på Store Torvs P-plads. Det godkendte beboermødet for i Hyldebjerg har vi en ”evig diskussion” om antallet af P-pladser. Er der nok og hvis ikke, hvilke områder kan så inddrages til P-pladser – eller vil vi hellere bruge arealerne til noget andet, grønne områder....!? Delebiler er en del af løsningen, for en delebil erstatter 5-6 privatbiler.

Faktaboks:

- Kører du delebil betaler du for det faktiske forbrug, altså de kilometer du kører, og den tid du har bilen.
- I prisen er inkluderet brændstof, leasing, vedligeholdelse, reparation, helårskasko, forsikringer og administration.
- Bilerne bookes over internettet, og du bestemmer selv, hvornår og hvor længe. Du kan vælge mellem bybiler, stationcars og en 7-personers bil.
- Som delebilist er cykel eller gåben altid første valget på de korte ture. Derfor får du som delebilist mere motion.

32. Filmen Hvor hylden blomstrer – et tidsbillede fra 90’erne

Nogen ting tager lang tid. En af dem var filmen om Hyldespjældet ”Hvor hylden blomstrer”. På et eller andet tidspunkt blev GMU (Det Grønne Miljø Udvalg) enig med sig selv om en super ide: Vi laver en film om Hyldespjældet – og så langt så godt. Men hvordan gør man lige det!? Jo vi havde da en gymnasielærer, der underviste i film, han kastede sig ud i optagelserne sådan lidt på må og få, og der kan da også billeder i kassen, men en film, nej.

Efter et par år med stilstand, hvor ideen ikke ville dø, fik vi dokumentaristen Lars Brydesen på banen. Så skete der noget. Altså ikke fordi det gik hurtigt, han var jo professionel, så nu skulle der også skaffes penge, men der kom da system og bevægelse i tingene: Hvad vil I have med i filmen, hvem skal med, i hvilke situationer og med hvilke udtalelser? Hvornår optager vi, få styr på aftalerne, og hvem vil I have til at lave speaken? Da 20 timers råfilm var i kassen, skulle han vide, hvilke sekvenser, fra hvilket sekund til hvilket sekund, der skulle med i hvilken rækkefølge. Undervejs aftalte Lars Brydesen med den populære musiker Poul Halberg, at han skulle komponere musikken til filmen.

At der kom en film ud af det, er egentlig utroligt, for guderne skal vide, at den trak tænder ud, i de år det stod på. Men i dag er alt det glemt, og tilbage står vi med et sjovt og interessant tidsbillede af Hyldespjældet i 90’erne – et tidsbillede af de værdier om fællesskab og bæredygtig, vi i virkeligheden stadig bygger på.

Faktaboks:

- ”Hvor Hylden Blomstrer” havde premiere i 1998.
- Filmen blev produceret af Lars Brydesen Film
- Musik Poul Halberg
- Filmen blev til med økonomisk støtte fra:
 - * Den Grønne Fond
 - * Friluftsrådet
 - * Agenda Center Albertslund
 - * Formidlingscenteret Storkøbenhavn
 - * Lava Fonden
 - * Den Kulturokologiske Højskole i Albertslund
- Filmen varer 26 minutter og kan ses på www.Hyldenet.dk

33. Mødesteder – gør en forskel

Hyldespjældet er mere end bare et sted at bo, fordi vi mødes. Og omvendt, hvis vi ikke mødes, kunne vi lige så godt bo et hvilket som helst andet sted.

Det er en af Hyldespjældets store kvaliteter, at vi har så mange muligheder for at mødes. For mødesteder er ikke bare mødesteder. Det er steder, hvor fællesskabet gror, hvor den sociale sammenhængskraft vokser, hvor visioner bliver til, og drømme kan gå i opfyldelse. Uden mødesteder isolerer vi os i hver vores lille parallelverden.

I Hyldespjældet kan vi mødes både ude og inde. I nogen mødesteder hilser vi på hinanden og får en snak, i andre laver vi noget sammen, og i andre igen diskuterer vi stort og småt. Vi kan mødes til fællesspisning i beboerhuset, på Genbrugsgården med storskrald og i jagten på genbrugsguld. I værkstederne for at snedkerere eller lappe cykel og i demokratiet på beboermøderne og i udvalgene. Vi kan mødes med interessefæller og udvikle det gode naboskab og venskaber i beboerhaverne, domene, Tøjhylden, motionsrummet, Seniorklubben, på Facebook, om skulpturerne og, og, og... og hvis vi gerne vil mødes om noget nyt, er der som udgangspunkt altid opbakning til at gøre det.

Nogle gange kan mødesteder dog også være knap så konstruktive. En gang var der f.eks. en gruppe mennesker, der samlede sig hver dag med deres store hunde foran kiosken på Store Torv. I folkemunde blev de kaldt ”Alkoholholdet”. Det var ikke så sjovt for alle andre, og det var utrygt at sende sine børn i kiosken. Det skabte en dårlig stemning i bebyggelsen, og det fremmede ikke troen på Hyldespjældet, som et godt sted at bo. Derfor var det også anledning til, at nogen gik hjem, låste deres dør, ringede til VA og blev skrevet op til en bolig i en anden afdeling. Det var opskriften på en nedadgående spiral. Men i kraft af styrken i de andre mødesteder blev spiralen opadgående. Mange mødtes og engagerede sig, fordi det gav mening og livskvalitet i hverdagslivet. Alkoholholdet blev trængt og kom til at fylde mindre i bevidstheden og bybilledet. Det viste sig også, at de i virkeligheden ikke var så slemme. De var hverken interesseret i at skræmme andre eller skabe utryghed. Faktisk ville de gerne være en del af fællesskabet. De kunne bare ikke styre sig så godt, når der kom øl indenbords. Så egentlig er det helt enkelt: Lad os mødes 😊

Faktaboks:

- * Tidligere har der være forskellige mødesteder i Hyldespjældet, som ikke længere eksisterer. F.eks.:
 - Fodboldholdet
 - Karnevalgruppen
 - Hyldemarken
 - Lammelaug
 - Autoværkstedet
- * Nye mødesteder kan opstå alt efter ønsker og behov.

34. Hyldeespjældets 25-års fødselsdagssang

Mel.: „I dag er det”

1. I dag er det Hyldeespjældets fødselsdag
Hurra, hurra, hurra!
Du bliver 25 år,
hvor tiden den dog hurtigt går,
vi fejrer det med fest og alt det andet!

2. Hvor stråler du, hvor er du rød
Hurra, hurra, hurra!
Med sorte planker rundt omkring
og mange, mange grønne ting,
og brun og gul og blå og all' de andre!

3. I Hyldeespjældet jyder bor
Hurra, hurra, hurra
En tyrk, en svnesk og en kreolsk
en norsk, en irsk og en på polsk,
til sammen her med alle os andre!

4. I vor Cafe der spiser vi
Hurra, hurra, hurra!
Det er jo tydeligt at se
på maverne, det glider ned,
med kniv og ske og gaffel og det andet

5. På genbrugsgården samler vi
Hurra, hurra, hurra!
En masse gode gamle ting
som sagtens kan gå rundt i ring,
en dims, en dut, en dat og alt det andet!

6. I vaskeriet vasker vi
Hurra hurra, hurra!
Hos købmanden der køber vi,
i Gildestræde gyller vi,
med bu og bæ og bom og alt det andet!

7. Vi har en mark og vi har får
Hurra, hurra, hurra!
Vi har kompost nok til en gård,
og vi gør alt, hvad vi formår,
med sol og vind og vand og alt det andet!

8. I domen går det helt agurk
Hurra, hurra, hurra!
Og træerne de vokser til,
så Driften straks dem skære vil,
med kædesaks og øks' og alt det andet.

9. Vi har et Nævn, hvor er det godt
Hurra, hurra, hurra!
Og selv om pengene er små,
de deres ønsker opfyldt få,
til hjælp og gavn og glæde for os andre!

10. Vi har en hest, og den er fin
Hurra, hurra, hurra!
Men snegle kan vi ikke li',
for dem vi gerne vil være fri,
med hakke, skovl og saks og alt det andet.

11. I Hyldeespjældet cykler vi
Hurra, hurra, hurra!
På stierne og rundt omkring,
men kommer der en knallert ind,
så bli'r vi rigtig sure på de andre.

12. Til slut vi råber højt i kor
Hurra, hurra, hurra!!!
Gid Hyldeespjældet blomstre må
og vore fælles drømme nå,
med fryd og høns og gammen til os alle!

35. Den første renovering – flade tage er noget skidt

Hyldeespjældet er født med flade tage på mange af boligerne. Ikke alle, men rigtig mange, og det gør det svært at leve op til Byggregel no. 1 ”De tre V’er”: Vis Vand Væk. Det gør man ikke fra flade tage. Tværtimod. Vandet løber ikke af sig selv hen til afløbet, og når tagene efter nogen tid sætter sig, er resultatet en vandpyt på taget. Det er i sig selv ikke nødvendigvis et problem, men hvis belægningen er tagpap så bliver det et problem. I 1981 havde VA registreret 386 vandskader. Entreprenøren Larsen & Nielsen ville lappe problemet med to lag nyt tagpap på de flade tage og et lag på de skrå. Men det synes hyldeboerne ikke var en tilfredsstillende og varig løsning. Efter langvarige forhandlinger blev man enige om at udlægge en membran på tagene. Det var bedre. Så gjorde det ikke noget, at der stod vand på tagene – og så alligevel, for det viste sig, at der hvor membranen skulle hæftes til betonen, kunne den gå løs, og så kunne der komme vand ind alligevel. Løsningen blev en murkrone. Det er den metalskinne, der sidder øverst oppe hele vejen rundt på boligerne. Ikke at den skaber garanti mod vandindtrængen, men den løste i hvert fald store dele af problemet.

Faktaboks:

Boligerne i Hyldeespjældet blev oprindeligt født med:

- * Tapetserede vægge, bøgemarketgulve og malede betonlofter (opholdsrum).
- * Køkkenelementer specielt fremstillet til Hyldeespjældet. Ventilator og forberedt for opvaskemaskine. Vinylbelagte gulve (køkken).
- * Terrazzogulve, malede vægge og forberedt for vaskemaskine (badeværelse).
- * Telefonstik og stik til radio og TV(fællesantenne).

36. Høker 2 – State of the art

Med klimarenoveringen af prøvehuset ”Høkerlængen 2” udfordrede vi i virkeligheden lovgivningen og varmeforsyningen. Lovgivningen strammede kun kravene til isolering af boliger lidt ad gangen, og fjernvarmesektoren tænkte bare i mere fjernvarme. Sammen med Velux, Danfoss og Rockwool ville vi lave den ultimative klimarenovering, dvs. en bolig der producerede mere varme og el end den brugte.

På taget kom et 3-kantet ”prisme”, der fungerede som teknikrum, solfanger og lysskakt ned i boligen. Der kom en varmepumpe, der trak varme ud af spildevandet i kloakken, varmegenindvinding, 3 lags glas i vinduerne, nye døre og ikke mindst 40 cm ekstra isolering om sokkel, facade og 50 cm i taget. Dertil kom solceller og sågar en lille vertikal vindmølle.

Tilfældigvis blev boligen (stort set) færdig i 2009, hvor FN afholdt COP 15 klimatopmøde i Bella Centeret i København, og hvor Barack Obama skulle komme forbi. Vi tænkte, at han godt kunne trænge til lidt klima-inspiration til renovering af boliger, derhjemme i USA, så vi skrev til Det Hvide Hus og inviterede ham. Desværre nåede han ikke forbi. Forhandlingerne i Bella Centeret gik i hårknode, så han fik ikke tid til udflugter.

Høker 2 blev også kaldt "kuvøsehuset"

Faktaboks:

- Renoveringen af Høker 2 var en forløber for renoveringen af hele Hyldespjældet. Drømmen var at hele Hyldespjældet skulle renoveres til energi-neutralitet. Det spændte økonomien ben for.
- Meget af teknikken i Høker 2 er i dag pillet ned. Læreren for Velux, Danfoss og Rockwool var, at det er svært at få så mange forskellige tekniske systemer til at spille sammen i så lille en målestok som en 2-værelses bolig.
- Det andet prøvehus, Suderlængen 6, blev isoleret med vakuumelementer i stedet for Rockwool. Fordelen er, at elementerne ikke er så tykke. Til gengæld er de meget dyrere.

37. Den anden renovering – en hård omgang!

Det startede allerede omkring 2010. Hyldespjældet var slidt, og der skulle gøres noget. Tagene var allerede levetidsforlænget, og skulle nu skiftes. Der var råd i døre og vinduer og andet træværk. Der var skader på betonen og rusten armering stak ud. Der var skimmel og Materialegården var helt færdig. Derfor blev der lavet forskellige tekniske undersøgelser, som man nu engang skal, og i januar 2016 kunne BO-VEST endelig sende en ansøgning til Landsbyggefonden, der er fonden med pengene til renovering af Almene Boliger. Så kunne man tro, at det gik stærkt - det gjorde det ikke. Der skulle laves flere tekniske undersøgelser, bl.a. af radon, som trænger op i boligerne fra undergrunden. Det krævede mange målinger og lagde yderligere år til sagen. Det trak ud i frustrerende lang tid, men omvendt skal tingene jo også undersøges ordentlig, inden man bruger over 400 millioner kroner, som renoveringen løb op i.

Byggestart blev skubbet adskillige gange, men endelig kom vi i gang i april 2022. Det blev ikke sjovt! Hvad der skulle tage 3-4 måneder for den enkelte bolig, trak ud og blev til år. Pakket ind i stilladser, larm og mudder, ubrugelig have, brudte aftaler og tidsplaner, der skred. Ingen tvivl om, at boligerne trængte til en kærlig hånd og det fik de, så vi nu kan spare 20 % på varmeforbruget, men det var en hård omgang, og hvis vi skulle gøre det igen, ville der nok rejse sig et krav om genhusning....!

Faktaboks:

April 2022:

December 2024:

2025:

September 2025:

Juni 2026:

Efter 12 års forberedelse starter renoveringen.

Formelt er NCC færdige med renoveringen, men der er stadig rigtig mange udeståender, og der kommer både 1-års gennemgang og 5-års gennemgang.

Flere steder er det nødvendigt at genhuse beboerne, fordi der kommer vand ind i boligerne. Det er nødvendigt at undersøge tagene, om det er et generelt problem, eller om det er enkeltstående tilfælde.

Materialegården rives ned og byggeriet af den nye går i gang. Den nye Materiale- og Genbrugsgård overdrages. Herefter udbedres fejl og mangler. Den kan tages i brug i august.

38. Hylden vil blomstre igen – genplantning i fuld gang

”Vil du med en tur i skoven? Der er så mange træer - rundt omkring dig og foroven” Ja sådan sang Povl Kjøller i 1977, da Hyldespjældet var ny og træerne spæde. Men træerne udviklede sig, Hyldespjældet blev som en skov med store træer, buske og blomstrende stauder både i haverne og i fællesarealerne. Men så kom den store renoveringen i 2022. Den kostede mange planter livet. Haverne blev næsten ryddet, fordi der skulle sokkelisoleres, og på fællesarealerne blev der rask væk fældet. Mange træer stod i vejen for stilladser, maskiner osv., og en del blev fældet på grund af fejltagelser, andre blev skadet af påkørsler. Træ efter træ måtte vi sige farvel til. Hyldespjældet blev 80 træer fattigere.

Det blev pludselig småt med fuglesang, flaksende sommerfugle og summende humlebier. Det var et hårdt slag for biodiversiteten og Stræderne, Slipperne, Længerne og Store Torv stod næsten nøgne, kun omgivet af maskiner, stilladser og byggematerialer.

Men midt i kaos blev der lagt planer. Udearealudvalget udarbejdede et forslag til ny beplantning, der blev afholdt fælles diskussionsmøder og lavet en endelig plan, som blev vedtaget på et beboermøde. I hovedtrækene går planen ud på at plante nye træer som erstatning for de tabte. Ikke nødvendigvis nye træer lige der, hvor de gamle stod. De nye træer skal plantes med større afstand til bygninger og i størrelser, som passer bedre til Hyldespjældets boliger.

Plantningen forgår i to facer. Den først startede i vinteren 2025. Med hjemmehørende planter som: Lind, navr, hyld, solbær, hunderose og æblerose og kulturplanter som: spiseæble, paradisæble og bærmispel og hestekastanje.

Den anden face starter i efteråret 2026. Det bliver en fremtidslund ved den nye materialegård på den gamle poppelplads. Her kommer planter, som bliver aktuelle efter de ændrede klimaforhold. Det er planter som: spisekastanje, tyrkisk hassel, pærekvæde, ungarsk eg, humlebøg, tarmvridrøn, mispel, m.fl.

Så snart vil Hylden blomstre igen. Igen vil der kunne plukkes æbler, og haverne bliver igen smukke på helt forskellig måde. Nu kan man snart komme i skoven igen og synge: ” Der er massevis af fugle. Du hører nok en gøg - og du ser måske en ugle”

Faktaboks:

- I Hyldespjældet har vi besluttet, at vi vil skabe 10 % mere natur. Derfor har udearealudvalget værksat forskellige initiativer, bl.a.:
- Vilde blomster i stedet for græs.
 - Flere græsarealer klippes kun en gang om året i efteråret efter afblomstring.
 - Indplantning af vilde danske urter f.eks. hvid okseøj, farvegåseurt, bredbladet klokke og almindelig knopurt.
 - Planer om et regnbed ved boldbanen.
 - Indplantning af hjemmehørende planter i randbeplantningen og etableres flere grønne oaser.
 - Etablering af vedmure.
 - Den grønne kile med frugttræer og hjemmehørende skovbundsplanter.

39. Hyldespjældet lille natur – stor mangfoldighed

Hyldespjældet er ikke kun boliger og mennesker. Her er også beboerhaver, stier, krat, nyttehaver, natur-skov, junglesti og meget mere. Her gemmer sig fine naturoplevelser. Om aftenen er her flagermus, måske lister en ræv forbi, en sjælden gang et rådyr og ind imellem andre fugle end duer og skader. Men der er også store naturoplevelser i det små - sommerfugle, svampe og humlebier og meget mere. Her et par glimt:

Kongelys

Rundt omkring i Hyldespjældet i haver og på fællesarealer står de høje gule kongelys. De er ikke kun flotte, men flere arter af humlebier er glade for dem. Her er det en mørk jordhumle som lægger an til landing.

Mellemfluen Oscar

Fluer er irriterende, de sætter sig på alt uspiseligt for derefter at sætte sig på det, som skal spises. Og fluer kan holde en vågen natten igennem. Men sådan er det ikke med alle fluer, der er fluer som bestøver blomster lige så godt bierne og en sådan er mellemfluen Oscar - ja den hedder faktisk sådan. Oscar er en smuk nyttig flue, som indimellem henter lidt nektar i Hyldespjælde

Svampenes skønhed

Det er ikke kun sommerfugle og blomster, som er smukke. Svampe kan både være sjove, fascinerende og smukke. Her er en svamp - håret lædersvamp, som er i gang med at fortære en død gren, der ligger på jorden. Naturen går sin gang, grenen opløses og bliver til nyt liv for svampen, for biller, for fugle og ender til sidst som god jord. På dette stadie af omsætningen, vil mange synes, at den er meget dekorativ

Miniaturemalerier

Rundt omkring på sten, træ, metal og på skulpturer findes der små gule til orange miniblade som danner fine foranderlige ” miniaturemalerier”. Det er slet ikke så sjældent, men sjældent smukt. Det er lav, en pudsig organisme som er en symbiose mellem en svamp og alger eller cyanobakterier. De kan ikke eksistere uden hinanden. Det hedder almindelig væggelav, og når man først har fået øje på det, åbenbarer de sig som naturens små kunstværker

Fuldt stop

De seks røde pletter på vingerne advarer fugle og andre dyr om at holde sig væk. Det er sekspletet køllesværmer. En sommerfugl som er lidt pudsig, den tilhører natsommerfuglene, men er særdeles aktiv om dagen og gerne i fuld sol. Den lever af nektar fra bl.a. blåhat og her på billedet er den på hjortetrøst. Larven er gul med sorte pletter og lever på ærteblomstrede planter som kløver og kællingetand.

40. Beboerdemokrati – og hvem gør hvad

I almene boligafdelinger er der beboerdemokrati. Det betyder, at vi har indflydelse på vores boforhold. Det sker gennem de tre besluttende instanser i vores boligorganisationen (VA):

Øverste myndighed. Det er generalforsamlingen. Her kan alle beboere (over 18 år) deltage. Generalforsamlingen har ansvaret for de overordnede beslutninger vedrørende administration, byggeri, vedtægter m.v. i VA.

Organisationsbestyrelsen. Det er VA's bestyrelse. Den vælges af generalforsamlingen. Bestyrelsen har det overordnede ledelsesansvar for VA og alle boligafdelingerne, og den er økonomisk og juridisk ansvarlig for hele boligorganisationen. Det betyder, at ansvaret for driften, udlejningen, regnskabsaflæggelse, lejefastsættelse og daglig administration ligger i VA's bestyrelse.

Beboermødet behandler forskellige forhold om hverdagslivet i Hyldebjerg. F.eks. det årlige budget, vedligeholdelse af boliger, igangsætning af forskellige arbejder og aktiviteter. På beboermødet kan alle beboere (over 18 år) deltage, fremsætte forslag, stemme og stille op til afdelingsbestyrelsen, der fungerer som bindeled imellem beboerne, administration/driften og organisationsbestyrelsen.

Beboermødet i Hyldebjerg har besluttet at uddelere kompetence til forskellige udvalg, for at få flere beboere med og skabe større ejerskab til udviklingen af afdelingen som ”mere end bare et sted at bo”. Beboermødet beslutter et kommissorium for udvalgene og vælger medlemmerne. I Hyldebjerg har vi:

- Det Grønne Miljøudvalg (GMU), der beskæftiger sig med affald, ressourceforbrug og grønne beboeraktiviteter.
- Udearealudvalget (UAU), der arbejder med pleje og anvendelse af fællesarealer, plejeplan og hegnsregler,
- Beboerhusudvalget (BHU), der tager sig af fællesspisning, beboerarrangementer/-fester og udlejning af beboerhuset.
- Motionsudvalget (MOU), der har ansvaret for brugen og driften af motionsrummet.
- Skulpturudvalget (SKU), der arrangerer skulpturudstillinger og passer skulpturbanken

Faktaboks:

- I Hyldebjergs første 30 år havde VA sin egen administration.
- I 2007 stiftede VA sammen med Albertslund Boligselskab og Tranemosegård vores nuværende fælles administrationsselskab, BO-VEST.
- BO-VEST løser alle praktiske opgaver med udlejning, driften, ansættelse af ejendomsfunktionærer mfl., budgetter, regnskab, jura og administration.

41. "10% mere natur" – født i Køge

I Hyldebjerg har vi en drøm om at skabe mere natur. Sloganet, pejlemærket er "10% mere natur". Det kan vi opnå både kvantitativt, ved at omdanne kvadratmeter på tage og faste belægninger til natur, og kvalitativt ved at skabe en mere mangfoldig natur på den enkelte kvadratmeter. Om det så lige ender med 10%, går vi ikke så meget op i. Vi bruger ikke energi på at føre alle store og små tiltag ind i et regneark. Ej heller tid på lange teoretiske debatter om dette eller hint giver 0,03 eller 0,035% mere natur. Tallene er ikke de interessante. Det er processen, retningen, resultaterne, der er afgørende. Får vi rent faktisk skabt mere natur. Om det så ad åre ender med 10, 12 eller 20% er ikke afgørende. Vigtigst er, at vi hele tiden får skabt mere og mere varieret natur.

Bag sloganet "10% mere natur" gemmer der sig en større historie. Det er nemlig ikke os, der har fundet på det. Sloganet opstod i 2015, da kommunen skulle udvikle en ny vision for byen. Kommunalbestyrelsen inviterede folk fra civilsamfundet, forvaltningen og sig selv på et 2-dages seminar i Køge. Seminaret bestod, som den slags gør, af en blanding af plenum, oplæg og gruppearbejder. En af grupperne skulle arbejde med byens grønne udvikling, og her opstod ideen om at skabe 10% mere natur. Da Albertslund samtidig så ind i en masse nybyggeri, udviklede det sig til "10% mere by + 10% mere natur = 120% Albertslund". Det lød godt. Det udtrykte, at Albertslund er fedt! At vi vil mere Albertslund! Derfor endte kommunalbestyrelsen med at vedtage sloganet i den nye vision. Nu var det selvsagt lettere sagt end gjort. I Hyldebjerg var vi ikke i tvivl om, at byen nok skulle vokse med 10% - ja med de planer der lå, ville det hurtigt blive både 30, 40 og 50% mere by. Værre var det med de 10% natur. For når vi bygger huse, sætter vi naturen under pres. Huse, veje og p-pladser tager areal fra naturen. Med flere huse risikerer vi mindre natur. Og vi ville ikke bare have en by i stål, glas, beton, trafik og asfalt. Vi ville bo i en by, der også er grøn. Men mere natur kommer ikke af sig selv. Nogen skal skabe den – og således fik Hyldebjerg sit pejlemærke "10% mere natur".

Faktaboks:

For at skabe mere natur i Hyldebjerg har vi bl.a.:

- Omdannet Elefantrappen til blomsterskråning.
- Renoveret højen ved Færgeslippen og indplantet skovbundsplanter.
- Begrønnet alle skurtag.
- Etableret vedmuren ved Snorrestræde.
- Etableret "Kilen" ved boldbanen.
- Plantet enebær ved beboerhaverne.

42. Kompostgården - planter til jord, jord til planter

I Hyldebjerg bruger vi hverken kunstgødning eller sprøjtegift, for det er noget skidt for os selv, for naturen og for grundvandet. Men planterne skal jo have noget at leve af, så i stedet for bare at køre alt haveaffald fra de grønne områder væk som netop affald, begyndte vi i 90'erne at tænke i kredsløb. Parolen lød "Alt der er kommet af jorden i Hyldebjerg, skal tilbage til jorden i Hyldebjerg". Det var dog lettere sagt end gjort! På Strædernes P-plads fik vi indrettet Kompostgården, hvor haveaffaldet skulle sorteres i bl.a. "Småt og blødt" og "Stort og hårdt" – og så lå det ellers bare der! "Stort og hårdt" skulle flises. Sådan en maskine havde vi ikke. Den måtte vi anskaffe, og Driften måtte i gang med at lave vores egen flis. Det gik. Værre var det med "Småt og Blødt". Det skulle kværnes i et kæmpe monstrum. Firmaet, der havde sådan en, var ikke begejstrede, men i starten kom de da tøffende med maskinen, der ikke måtte flyttes med mere end 20 kilometer i timen. På et tidspunkt ville de dog ikke mere. I stedet måtte vi køre vores haveaffald til dem, få det kværnet, og så fragte det tilbage. Det blev alt sammen ret bøvlet og lidt overkill, så glade var vi ikke. Men heldigvis opstod der på den tid en virksomhed, der tænkte nogenlunde som os. De tilbød at hente haveaffaldet for at komposterer det på en central plads. Det var smart. Eneste minus var, at vi ikke fik vores eget haveaffald retur som kompost, for det blev jo blandet op i en kæmpestor bunke med haveaffald alle mulige andre steder fra. Men pyt - det gjorde livet lettere, og vi har levet fint med det lige siden.

Faktaboks:

- I Magasinet "Lokal Agenda 21: Det er Madsen, der tæller" udgivet af CIBU (Center for International Bæredygtig Udvikling) i 1995, kan man læse i artiklen "Fra hønsegård til Agenda" om Hyldebjerg, at "affaldsjorden" anvendes i bebyggelsen, og at der sker "flisning og fælleskompostering af det store 'haveaffald'". Tidligere blev der årligt kørt 50 ton jord og "haveaffald" væk, i dag fjernes der ikke ét gram".
- I flere år blev der fundet den store og ret sjældne Næsehorns billelarve i flisbunken i kompostgården.

43. Grønt Center - Agenda Center - Verdensmål Center

I december 1994 udskrev, den nu hedengangne fond i Miljø- og Energiministeriet, ”Den Grønne Fond” en konkurrence. Opgaven var at få etableret 2 lokale ”Byøkologiske Centre”. Sammen med Brugergruppen, Den Kulturøkologiske Højskole og Albertslund kommune tyggede vi lidt på den, og fik til sidst skruet et forslag på 20 sider til ”Grønt Center Albertslund” sammen. Den bærende ide var, at det er ”nødvendigt at fremme det personlige og lokale engagement i miljøomstillingen” – altså borgernes og boligområdernes. Centeret skulle hjælpe med at lave lokale miljøhandlingsplaner og det skulle informere, demonstrere samt være opsøgende og igangsættende. Og sørme om vi ikke vandt! Sammen med Odense. Hver fik vi 2 mio. kroner til at etablere et Center. Som noget af det første måtte vi dog finde et nyt navn, fordi der blev klaget over navnet fra nogen, der allerede hed ”Grønt Center” i Holeby på Lolland. Det blev derfor til: Agenda Center Albertslund.

Centeret flyttede først ind i en 2-værelses på Store Torv. Siden da fik det vokseværk, og flyttede til en 4-værelses i Tværslippen. Men i længden var det ikke holdbart at bo i Hyldebjerg, for i de andre boligområder blev Centeret opfattet som ”noget de har ovre i Hyldebjerg”, og det var jo ikke meningen. Det skulle være hele byens Center. Derfor skulle det bo et mere neutralt, offentligt og tilgængeligt sted. Det blev til Kanalgaden, Kanalens Kvarter 32, hvor det har boet lige siden – og fra 2021 under navnet Albertslund Verdensmål Center. Men det startede i Hyldebjerg, hvor Centeret fik fødselshjælp og voksede sig stort og stærkt ved at læne sig op ad de miljøinitiativer og -erfaringer, vi allerede havde, og som Centeret kunne vise frem og bygge videre på. Det blev f.eks. til økologiske parcelhus-demonstrations-haver, solcelleanlæg på stadion, delebil, områdekompostering i Morbærhaven og 2.000 fuglekasser – i anledning af, at vi nærmede os årtusindskiftet til år 2000.

Faktaboks:

- Der var 30 ansøgninger fra hele landet til etablering af lokale ”Byøkologisk Centre”.
- Vi vandt sammen med vores samarbejdspartnere kr. 2 mio. til formålet.
- Agenda Center Albertslund boede fra den 1.1.1996 i lejligheden Store Torv 15.
- Den 1.12.1997 flyttede Centeret videre til Tværslippen 23.
- Den 15.12.1998 flyttede Centeret ud af Hyldebjerg og til Kanalens Kvarter 32.
- Læs mere om Albertslund Verdensmål Center på www.verdensmaalcenter.dk

44. Rundt på Torvet – fra butikker til aktiviteter

Torvet er ikke det geografiske centrum i Hyldebjerg, men et centrum er det nu alligevel. For her ligger ikke bare Ejendomskontoret og Beboerhuset, her har der gennem årene også udspillet sig meget andet.

Oprindeligt var Torvet tænkt som et butikstorv, hvorfor boligerne på nordsiden af Torvet blev designet til at kunne have butik for neden og beboelse for oven. På sydsiden af Torvet fik lokalerne store (butiksvinduer). Men tiden løb fra de små lokale butikker. Slagteren forsøgte, men måtte lukke. Lægen holdt længe ud, men endte med at flytte i Sundhedshuset. Til sidst drejede også Kiosken nøglen om. Det var i december 2021.

Undervejs blev lokalerne fyldt med flere beboeraktiviteter: Træværksted, lerværksted med egen brændeovn, bordtennis, gymnastik, motionsrum oprindeligt med sauna, aktivhus, seniorklub, fællesspisning, søndagscafe, pub, filmklub, maleratelier, banko, tøjbyttebod/tøjhylden, tøjreparation, boghylden, trykkeri, møderum, bestyrelseskontor og senest også et gæsteværelse, hvis nu du ikke har plads til dine overnattende gæster.

Lokalerne er således i dag fællesskabets aktivitetslokaler. Vil du være med i noget af det, kontakter du gruppen. Vil du starte noget nyt op, kontakter du Afdelingsbestyrelsen.

Faktaboks:

- På Store Torv ligger også fællesvaskeriet.
- Når du vasker, betaler du for dit forbrug af vand, el og sæbe. Hyldebjerg betaler for maskinerne.
- I 1998 installerede vaskerimaskinefirmaet Nyborg et prøveanlæg til genanvendelse af vaskevandet på vores vaskeri.
- Nyborg måtte dog opgive udviklingen af anlægget, da datidens vaskemaskiner blev mere og mere effektive. Efterhånden brugte de så lidt vand, at det ikke kunne betale sig at rense vandet på stedet for genbruge det.

45. En god historie om Hyldeposten – fra Sønderjylland til New Zealand

For nogle år siden besluttede en sønderjysk familie, med bekendte i Hyldeposten, sig for at rejse jorden rundt, så de pakke børn og hinanden og drog afsted. På et tidspunkt kom de til New Zealand, hvor de rejste rundt på den sydlige ø, der er kendt for sol og sin vilde underskønne natur med mange eksperimentende bebyggelser og økosamfund. Her faldt de i snak med nogen af de lokale, der spurgte, "Hvor kommer I så fra?". Jo, de kom jo fra Danmark. Det fik de lokale til at lyse op og med entusiasme i stemmen udbryde "Så kender I Hyldeposten!". Og ja, det gjorde de jo. Sådan gik det til, at der en gang sad nogle Sønderjyder i New Zealand og snakkede om Hyldeposten med de lokale 😊

Faktaboks:

- Vidste du, at i Norge havde de engang en national grøn organisation, der hed "Idebanken". Den var flere gange på besøg i Hyldeposten, og vi blev også inviteret til Oslo for at forælle om miljøarbejdet i Hyldeposten. "Idebanken" var fyldt med grønne ideer, og fulgte godt med i, hvad der skete rundt om i både Norge og udlandet. "Idebanken" sagde, at Hyldeposten havde verdensrekord i Agendaplaner / Miljøhandlingsplaner. I givet fald har vi stadig rekorden, for hvert eneste år lige siden har det Grønne Miljø Udvalg lavet en Miljøhandlingsplan, som er blevet forelagt og vedtaget af beboermødet.

46. Hyldeposten – skriver om det, der binder os sammen

Det første nummer af beboerbladet Hyldeposten kom i september 1976. Det var så tidligt, at bladet end ikke havde fået sit navn endnu. Det blev først fundet til no. 2, okt. 1976, men så har det også holdt ved lige siden. Det er også 50 år nu!

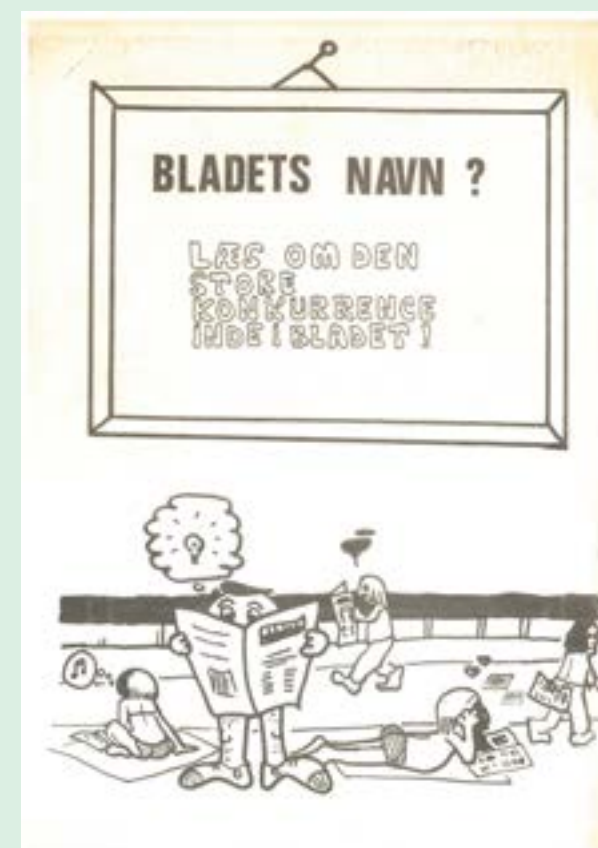
I Hyldeposten kan man læse Nyt fra Afdelingsbestyrelsen, Nyt fra Driften, der er referater fra beboermøder og indkaldelser. Der er også sider med information, arrangementer, oplysning om åbningstider og om alt det, der sker i Hyldeposten - og så er der side op og side ned med navne og kontaktoplysninger på det væld af frivillige i de forskellige grupper og udvalg, der holder Hyldeposten i gang, samt selvfølgelig hvordan man kontakter Ejendomskontoret og BO-VEST og Antenneforeningen og Vagten og, som alle sammen er rigtig gode at have ved hånden, når man lige står og skal bruge dem.

Hyldeposten redigeres og layouts af en lille redaktion på 2 frivillige, der er valgt på beboermødet. Tidligere udkom Posten hver måned, men nu om stunder, hvor informationsstrømmen er suppleret af de sociale medier, er det hver anden måned.

I det første nummer af Hyldeposten var der i øvrigt, ikke en "Spøgefugl", men en "Spjældfugl", der blev citeret for at sige: "Nu kan man ikke Længer Slippe for Stræderne!"

Faktaboks:

- I juli 2026 udkom no. 432 af Hyldeposten. Det svarer til (næsten) 9 numre om året i de 50 år Posten er udkommet.
- I dag husstandsomdeles Hyldeposten hver anden måned.
- Alle beboere er velkomne til at aflevere indlæg til Hyldeposten.
- Hyldeposten kan også læses på Hyldenet.dk => Beboerinfo => Hyldeposten
- Forud for beboermøderne udgiver Afdelingsbestyrelsen "Hyldestryk" med materiale til beboermødet.
- Hyldepostens Facebookside hedder: Hyldeposten
- Hyldepostens hjemmeside hedder www.hyldenet.dk

Det første og det seneste nummer af Hyldeposten

47. Tårnet – med udsigt til fremtiden

Hvor skal man snart starte? Alt gik galt! Man fristes næsten til at sige, at det blev et tårnhøjt helvede. Den oprindelige ide var at bygge et tårn af træ i forbindelse med naturlegepladsen i skoven oven for rutterørret, så ungerne kunne stige op gennem træerne og komme op til udsigten over det hele. Vi fik byggetilladelse af kommunen, og sat en pæl i jorden for at markere, at vi var i gang, men det blev for stor en mundfuld for det kommunale beskæftigelsesprojekt, der skulle bygge tårnet, så det døde. Dog kun for at genopstå som en fælles ansøgning sammen med Galgebakken til Realdania. De gav i februar 2012 en bevilling på kr. 500.000, hvorefter vi udskrev en konkurrence blandt kunstnerne, der havde skulpturer i Skulpturbanken, om at opføre tårnet. Vinder blev Peter Hesk Møller.

Efter mange udfordringer med blød jordbund, manglende penge, byggetekniske udfordringer og diskussioner i rå mængder om placering, gelænderhøjde, udformning af trin og afstand mellem balustre, blev Peters tårn opført og indviet ved en festlighed i april 2015. Så skulle man tro, at alt var godt. Det var det bare ikke. Øverst oppe i 9,5 meter, var der en platform, der vejede 1 ton. Den var så tung, at tårnet gik i svingninger, når man gik rundt på det. Det gyngede simpelthen fra side til side. Det endte derfor med, at hele tårnet måtte pilles ned igen, og kunstneren overlod projektet til os.

Nu skulle der startes forfra. Nye beboermøder, nye beslutninger, nye bevillinger, nye ansøgninger, nye rådgivere, nye beregninger og i det hele taget et helt nyt projekt, bortset fra, at ideen om spiraltrappen som en DNA-streng blev bibeholdt.

Det er Galgebakken og Hyldebjerg, der snor sig om hinanden og hører sammen, udvikler sig sammen. Men troen på projektet dalede, og mængden af hånlige kommentarer steg - inden det nye tårn endelig kunne rejses i marts 2021. Ni år efter den første bevilling. Og for at sige det lige ud, på det tidspunkt hang tårnet os ud af halsen, så vi ikke orkede at indvie det en gang til. Men på det tidspunkt var der også kommet fuld fokus på Helhedsplanerne i både Galgebakken og Hyldebjerg, så ingen savnede endnu en indvielse - eller havde overskud til fælles aktiviteter omkring tårnet, som den oprindelige ide lagde op til.

Men tilbage står Tårnet. Det kan man komme op i den dag i dag. Op og se ud over vores bebyggelser og byen. Nyde udsigten til den gamle historiske landsby Herstedvester, overskue det kendte Albertslund og få et kig ud over vores nyrenoverede boliger, der er på vej ind i fremtiden.

48. Den nye Gård – jubilæumsgaven til os selv

Efter 50 års tro tjeneste var den gamle Materiale- og Genbrugsgård ikke bare slidt, den var helt og aldeles nedslidt! Oprindeligt var den faktisk bare Materialegård, men omkring 1990 blev vi trætte af at have 6 store containere til storskrald stående rundt om på P-pladserne, fordi der ofte var et værre svineri omkring dem, og intet af storskraldet blev genbrugt. Derfor besluttede vi, at containerne skulle bag lås, og at man skulle aflevere sit storskrald i åbningstiden, så der kunne komme styr på sortering og genbrug. Til formålet blev den oprindelige Materialegård udvidet med et hjørne af P-pladsen. Lige siden har der været Materiale- og Genbrugsgård. Og det gik jo sådan set godt i mange år, men den blev slidt, og i forlængelse af renoveringen blev den derfor revet ned i 2025, for at blive genopbygget i en ny skikkelse, og nu ikke bare som Materiale- og Genbrugsgård, men nu også med værksted og mulighed for multifunktioner. Den nye Gård har således potentialet til at blive et helt nyt fælles samlingspunkt i Hyldebjerg med en stribe forskellige funktioner – træværksted, metalværksted, cykelværksted, elektronikkklub, droneklub, genbrug, reparation, opbevaring, forspiring, udrugning af kyllinger, kreakurser, undervisning, mødested og ja netop samlingspunkt. Gad vide, hvad vi kommer til at fylde de nye muligheder ud med? Det bliver spændende at se i næste nummer af jubilæumsskriftet, hvad det hele endte med....

Den nye Materiale- og Genbrugsgård blev meldt klar til overdragelse i juni 2026. Det var i 50-året for Hyldebjerg, og således kan man jo godt sige, at den nye Gård er vores jubilæumsgave til os selv 😊

Faktaboks:

- Oprindeligt var prisen på nye Materiale- og Genbrugsgård anslået til 10,3 mio. kroner, men bl.a. Coronakrisen, Ukrainekrigen og inflation var med til at presse priserne op, så alt i alt endte den med at koste 19,9 mio. kroner.
- 4,3 mio. kroner gav Landsbyggefonden i tilskud.
- 6 mio. kroner tog vi fra vores henlæggelser og 5,5, mio. fra tidligere overskud.
- Huslejen bidrog med en stigning på 0,8%.

49. Verdensmålbebyggelse – på Hyldespjældsk

I Hyldespjældet går vi efter en bæredygtig udvikling, fordi alternativet er noget rigtig skidt. Og det har vi gjort siden slutningen af 80’erne med affaldssortering, vand- og energibesparelser, nyttehaver, Hyldemark, urinsortering, drivhus, høns, lam, fællesspisning, mere natur, helhedsplan, drift, fællesskaber og meget mere. Derfor er det også kun naturligt, at vi har koblet vores lille lokale virkelighed til de 17 store globale bæredygtighedsmål (Verdensmålene) fra FN, som blev besluttet i 2015.

Helt konkret har vi omsat Verdensmålene til Hyldespjældsmål. Det har vi gjort ved først at oversætte hvert enkelt Verdensmål til ”Hyldespjældsk”. Mål 1 ”Afskaf fattigdom” blev til ”Et boligområde for alle”. Mål 2 ”Stop Sult” blev til ”Fremme sund og varieret kost”. Mål 6 ”Rent vand og sanitet” blev til ”Vi passer på vandet”, Mål 15 ”Livet på land” blev til ”Biologisk mangfoldighed i Hyldespjældet”, for bare at tage nogle eksempler. På den måde har vi gjort Verdensmålene nærværende, så de giver mening for os, og vi kan handle på dem.

Med afsæt i oversættelserne diskuterede Afdelingsbestyrelsen, Ude Areal Udvalget, Beboerhusgruppen, Klunsergruppen, Det Grønne Miljø Udvalg og Driften, sig frem til hver deres konkrete mål. Det kom der 17 Hyldespjældsmål ud af.

På den måde bakker vi op om de globale mål, og vi har skabt synergi og sammenhæng mellem dem og vores lokale mål. Vi har gjort Verdensmål til Hyldespjældsmål.

Faktaboks:boks:

- Du kan være med ved at spare vand, varme og el.
- Du kan skabe biodiversitet i haven, køre delebil og købe økologi. Du kan gå efter genbrug og sortere dit affald. Du kan være frivillig på genbrugsgården, i beboerhuset, i et udvalg, i værkstederne, Tøjhylden eller Boghylden. Du kan passe høns, dyrke nyttehave og drivhus. Og så kan du deltage i fælles-spisningen, til jul, fastelavn, halloween og til fester, og du kan være med på Facebook og til beboermøderne.
- Et godt miljø kan ikke købes, det skal skabes 😊

De 17 Hyldespjældsmål har vi samlet i et puslespil, for at signalere, at de hænger sammen. Hver enkelt brik har betydning for helheden.

50. Hvad så nu? – et kig ind i fremtiden

Fremtiden kender vi ikke – endnu. Men lur os, om der ikke bliver behov for frivillighed, rummelighed og bæredygtighed. Lur os om man i fremtiden ikke kommer længst med ordentlighed, hensyntagen og beboerdemokrati. Og lur os om fremtidens hyldeboere ikke vil sætte pris på at bo i et grønt boligområde, midt i en dejlig og mangfoldig natur, have stærke fællesskaber og så til en overkommelig husleje. I givet fald har vi øvet os i mange år nu, og vi har langt hen ad vejen fået skabt netop det sted. Vi står et godt sted, hvor de fysiske rammer og værdigrundlaget giver åbenlyse muligheder for et godt hverdagsliv også i fremtiden. Men mulighederne skal naturligvis gribes og realiseres. Nogen skal gøre det. Det gode hverdagsliv kommer ikke af sig selv, og der kommer ikke andre og skaber det for os. Vi skal selv ville det, og vi skal selv gøre det – sammen!

Faktaboks:

I fremtidens Hyldespjæld kunne jeg godt tænke mig (udfyld selv):

-
-
-
-

Hyldepjældet er, hvad vi gør det til – i fællesskab